

júl /
august /

4/2024

don bosco dnes

donboscodnes.sk

Misie:

Čaro

**saleziánskeho misijného
dobrovoľníctva**

**100
SDB**

Príslovia Mamy Margity

Autor: B. F.

Mama Margita bola srdcom Valdocca. Nachádzala sa vždy vo svojej izbe ako svätostánok v kostole, sprava i zľava obklopená niekoľkými stoličkami schovanými pod kopou bielizne na obšívanie. Neúnavne šila bez toho, aby zdvihla zrak. Nikdy však nebola sama. Často pred ňou stál nejaký malý chlapec so sklonenou hlavou a ona mu ticho dohovárala: „Vieš, prečo si sa tak zmenil, prečo si sa pokazil? Pretože sa nemodlíš! Ak ti Boh nepomôže, kde skončíš? Dávaj pozor, aby ťa Pán neopustil.“ A zakaždým to zakončila múdрым príslovím, ktoré sa v piemontčine rýmovalo a ľahko zapamätalo: „Dolu ide ten, kto chce, hore ide ten, kto môže“ (*A calé cala chi ch'a veul, a monté monta chi ch'a peul*).

Chlancovi, ktorý sa previnil, Margita povedala: „Urobím, čo odo mňa žiadaš, ale povedz mi: bol si na spoved?“ „Včera ráno som nemal čas.“ „A v sobotu?“ „Okolo spovednice ich bolo priveľa.“ „A v nedeľu?“ „Nebol som pripravený.“ „Zlá práčka nikdy nenájde dobrý kameň na pranie šiat“ (*Na cativa lavandera treuva mai la bona pera*). Tým, ktorí prišli s bundou, že sa im odtrhol gombík, mama Margita podala gombík, ihlu a niť a povedala: „Skús si ho prišit sám. Musíte sa naučiť robiť zo všetkého trochu: či neviete, že kto si nevie oboma rukami ostrihať nechty, ten si na chlieb nezarobí?“ (*Chi sa nen tajese j onge con tute e doe le man, l'è nen bon a vagnese, l pan*).

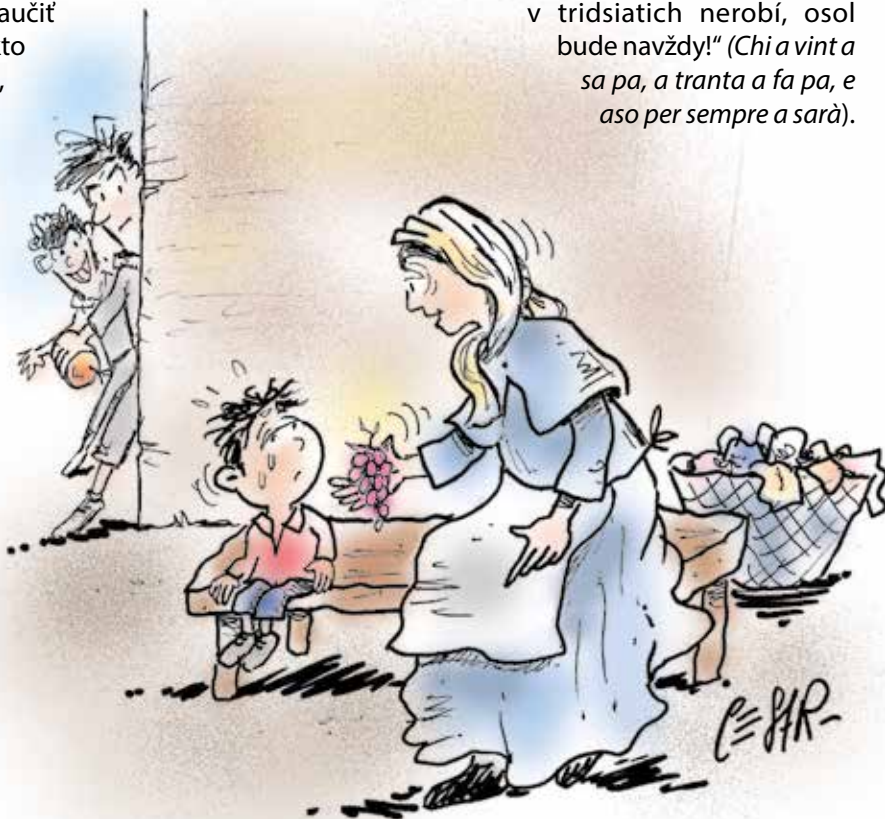
Istý malý chlapec prišiel s plačom pre zlomyseľnosť svojich kamarátov. Mama Margita ho posadila na stoličku k svojim nohám a utrela mu slzy. Mala totiž dar utešovať. Podala chlancovi malý strapec hrozna so slovami: „Plačeš len kvôli tomu? Ty maličký! Či nevieš, že musíš byť trpezlivý? Len v raji budeš pokojný. Už oddávna sa vie, že niet krajiny, kde by bolo toľko biedy ako na tejto a na druhej

strane Pádu“ (*Ant gnun pais a-i son tante miserie come dèdsà e dèdlà dèl Po*).

Ak sa nejaký nezbedný chlapec zabával so starou pokrčenou vreckovkou, mama Margita mu vreckovku zobrala a previnilca napomenula: „Prečo tak plytváš vecami? Hovoríš mi, že ju už nepotrebuješ, ale ,na odstránenie šupky z cesnaku sú užitočné dokonca aj nechty““ (*Fin-a j onge ven-o a taj per plé l'aj*).

Niekedy sa malému huncútovi podarilo tajne zobrať z kuchyne jablko alebo paradajku a s úsmevom ich ukázal spolužiakovi, ktorý sledoval okolie a „hliadkoval“. Margita to kútikom oka zachytila a vážnym tónom povedala: „Výborne! Svedomie je ako šteklenie: niekto ho cíti, niekto nie“ (*La cossienza a l'è parej del gatij, chi a lo sent, chi a lo sent nen*). Túto vetu opakovala zakaždým, keď sa človek ospravedľoval alebo bol napomenutý, prípadne keď sa spýtal: „Čo zlé som urobil?“

Ak chlapec nenapravil nejakú chybu a niekto ho ospravedľoval tým, že je mladý a neskôr z neho vyrastie sudca, odpovedala: „Kto v dvadsiatich (rokoch) nevie, v tridsiatich nerobí, osol bude navždy!“ (*Chi a vint a sa pa, a tranta a fa pa, e aso per sempre a sarà*).

Tieto a mnohé ďalšie príslovia možno nájsť v *Biografických pamätiach*, zväzok III, 373.

4/2024

- 4 hlavný predstavený **Mária Pomocnica**
z **Valdocca do celého sveta**
- 6 panna mária **ADMA – prvé prísľuby v Bratislave**
- 7 saleziánske diela **Bratislava-Miletičova (1950 – 2024)**
- 10 saleziánska rodina **Rodina – Boží sen pre ľudstvo**
- 12 preventívny systém **Preventívny systém**
vo **výchove mládeže VIII.**
- 14 správy **Badín, Bratislava...**
- 16 ďakujeme vám **Podakovanie**
- 18 výchova detí **Prečo ma rodičia nepochvália?**
- 20 mediálna výchova **Zhasnúť (modré) svetlo a SPAĽ**
- 22 na strane pápeža **Nové podnety od pápeža**
- 23 memorie biografickej **Riadiť sa Božím snom niečo aj stojí**
(MB II, 44)
- 24 misie **Stretne sa Slovák, Afričan a Aziat**
- 25 titus zeman **Blahoslavený Titus medzi nami**
- 26 pred 100 rokmi **Pred príchodom do Šaštína najprv**
kňazská vysviacka
- 28 saleziánski svätí **Carlo Braga, salezián kňaz,**
misionár, Boží služobník
- 30 zbierka **MIVA Slovensko chce opäť pomôcť saleziánom**
v **Azerbajdžane**
- 31 storočnica **Domy Slovenskej saleziánskej provincie**
1924 – 2024

DON BOSCO DNES
Časopis pre saleziánsku rodinu,
priateľov a dobrodincov dona Bosca

4/2024

Ročník 55.

Dátum vydania: júl 2024

Časopis vychádza 6x do roka,
rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ
Saleziáni don Bosca –
Slovenská provincia
IČO 00 586 421
vo Vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor
Jozef Kupka SDB

Rastislav Hamráček SDB
Barbora Okruhľanská ASC
Iveta Sojková FMA
Michaela Köglerová
Gabriela Bauerová FMA
Zuzana Petruľáková
Terézia Haydenová
Alžbeta Zelná
Ján Holubčík SDB
Stanislav Veselský
Barbora Kullačová
Pavol Grach SDB
Štefan Kormančík SDB
František Kubovič SDB
Peter Naňo SDB
Marián Valábek SDB
Jozef Luscoň SDB
zástupkyňa VDB
Peter Bicák SDB

Jazykové úpravy
Adriana Reguliová

Grafická úprava a zalomenie,
DTP spracovanie Juraj Martiška

Distribúcia
Aneta Horváthová

Tlač
Alfa print s. r. o.

Registrácia MK SR č. EV3448/09
ISSN 1338-4201

Adresa redakcie
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
tel.: 0903 290 650
e-mail:
donboscodnes@saleziani.sk
www.donboscodnes.sk

Foto obálka: Bratia saleziáni,
ašpiranti a dobrovoľníčky v škole
Don Bosco Seminary Mafinga
© Petronela Hnatová
www.donboscodnes.sk

Časopis **DON BOSCO DNES** je zdarma.
Finančné milodary môžete poslať na:

Názov banky:
Všeobecná úverová banka (VÚB)
Názov účtu: Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia
Miletičova 7, 821 08 Bratislava
IBAN: SK36 0200 0000 0000 2933 0062
Swift code: SUBASKBX
Variabilný symbol: 52201

Mária Pomocnica z Valdocca do celého sveta

Autor: Ángel Fernández Artime SDB
Preklad: Stanislav Veselský ASC / Foto: ANS

Priatelia čitateľa mesačníka *Il Bollettino Salesiano*, prijmite v tomto Veľkonočnom období môj oddaný a srdečný pozdrav. V sužovanom svete, otrásenom vojnami a mnohými prejavmi násilia, neprestávame vyhlasovať, ohlasovať a hlásať, že Ježiš je Pán, ktorého Otec vzkriesil a ktorý ŽIJE. Veľmi potrebujeme jeho Prítomnosť v srdciach pripravených prijať ho.

Zároveň som mal možnosť vidieť obsah tohto čísla *Bollettino*, vždy bohatého a plného saleziánskeho života – za čo som vďačný tým, ktorí ho tvoria. A keď som ešte pred napísaním svojho pozdravu čítal tieto stránky, natrafil som na predstavenie mnohých saleziánskych miest vo svete, kam prišla Mária Pomocnica.

Musím sa priznať, že keď sa človek ocitne na Valdoccu vnútri nádhernej Baziliky Márie Pomocnice, na tomto svätom mieste, kde všetko hovorí o Božej prítomnosti, o materskej ochrane Matky a dona Bosca, ťažko mu je predstaviť si, ako sa naplnilo oznámenie Pomocnice donovi Boscovi, ktorá mu povedala, že odtiaľto, z tohto mariánskeho chrámu, sa jej sláva rozšíri do celého sveta. A tak to je.

Počas desiatich rokov služby hlavného predstaveného som navštívil stovky saleziánskych diel vo svete, kde bola Matka prítomná. A rád by som vám ešte raz porozprával o svojej nedávnej skúsenosti. Práve počas poslednej návštevy saleziánskych diel medzi ľuďmi národa Šavantejov som sa mohol „rukou do-

tknúť“ Božej prozreteľnosti a dobra, ktoré sa stále koná a ktoré medzi nami naďalej konáme.

Mal som možnosť navštíviť niekoľko dedín a miest v štáte Mato Grosso. Bol som v San Marcos, v dedine Fatima, v Sangrandouro a v okolí týchto troch

veľkých stredísk sme navštívili ďalšie vrátane miesta, kde došlo k prvému usadeniu uprostred národa Šavantejov. Vtedy bol doráňaný chorobami a hrozilo mu vyhynutie, ale vďaka pomoci týchto misionárov, ich liekov a vďaka desiatkam rokov láskyplnej prítomnosti uprostred tohto ľudu bolo možné

dosiahnuť dnešnú realitu s vyše 23 000 Šavantejmi. Toto je Prozreteľnosť, ohlasovanie evanjelia a zároveň kráčanie s ľudom a jeho kultúrou, uchovanými ako ešte nikdy predtým.

Mal som príležitosť hovoriť s viacerými občianskymi autoritami. Bol som vďačný za všetko, čo môžeme spoločne robiť pre dobro tohto národa aj ďalších. A zároveň som si dovoľil jednoducho, ale s úprimnosťou a oprávnenou hrdosťou pripomenúť, že tí, ktorí sprevádzajú tento ľud už 130 rokov, ako to v tomto prípade urobila Cirkev prostredníctvom synov a dcér dona Bosca, si zaslúžia, aby sa na nich hľadalo s úctou a aby sa počúvalo, čo hovoria.

Urobili sme všetko, čo sme mohli, aby sme sa pridali k hlasom požadujúcim pôdu pre týchto osadníkov. Obrana ich krajiny a viery prežívanej s týmito národmi (v tomto prípade s národom Boi-Bororov) bola príčinou mučeníctva saleziána Rudolfa Lukembeina a indiána Simaa v Meruri.

Najazdil som autom stovky kilometrov a bol som šťastný, že som videl mnoho tabúl s oznamom: „Územie rezervácie domorodcov“. Uvažoval som, že toto je najlepšia záruka mieru a prosperity pre tento národ.

Čo má spoločné to, čo opisujem, s Máriou Pomocnicou? Jednoducho všetko, pretože je ťažké predstaviť si sto rokov prítomnosti saleziánov (SDB aj FMA) medzi domorodými Šavantejmi bez toho, aby im neodovzdali lásku k Matke nášho Pána a našej Matke.

Pomocnica v džungli

V San Marcos všetci alebo takmer všetci obyvatelia tejto dediny spolu s našimi hosťami ukončili deň nášho príchodu procesiou a modlitbou posvätného ruženca. Obraz Panny Márie bol v hlbokjej noci uprostred džungle osvetlený. Starší ľudia, dospelí, mladí aj mnohé mamičky, ktoré v košíku na pleciah nosili spiacu deti, prišli

ako pútnici. Urobili sme niekoľko zastávok v rôznych častiach dediny. Naša Matka v tej chvíli – a nepochybne aj v mnohých ďalších – určite prechádzala dedinou San Marcos a žehnala svojich synov a dcéry domorodcov.

Neviem, či don Bosco videl vo sne tento výjav Panny Márie uprostred dediny Šavantejov, ale niet pochýb, že v jeho srdci bola táto túžba – s týmito ľuďmi a s mnohými ďalšími, či už v Patagónii, ako aj v Amazónii i na rieke Paraguaj... Táto túžba a tento misionársky sen sa v Amazónii uskutočňuje už 130 rokov. Ako som napísal v *Komentári k Heslu* na tento rok, žensko-matersko-mariánsky rozmer je možno jedným z najnáročnejších rozmerov sna dona Bosca. Sám Ježiš mu dáva učiteľku, svoju Matku, a „na jej meno sa musí spýtať jej“. Janko musí pracovať „s jej synmi“ a práve

„Ona“ sa postará o kontinuitu sna v živote, bude ho viesť za ruku až do konca jeho dní, až do chvíle, v ktorej pochopí skutočne všetko.

Je v tom obrovský zámer, keď chceme povedať, že v saleziánskej charizme v prospech tých najchudobnejších detí bez lásky je prítomný rozmer zaobchádzania s „dobrotou“, miernosťou a dobročinnou láskou, ako aj „mariánsky“ rozmer. Obidva rozmery sú *nevyhnutnými prvkami* pre tých, ktorí

chcú prežívať túto charizmu. Bez Márie z Nazareta by sme hovorili o inej charizme, nie o saleziánskej, ani o synoch a dcérach dona Bosca.

Na tento sviatok Márie Pomocnice 24. mája bude Mária Pomocnica v rôznych chvíľach prítomná v srdciach svojich synov a dcér po celom svete, či už na Taiwane, vo Východnom Timore, v Indii, v Nairobi (Keňa), na Valdoccu, ale aj v Amazónii i v tej malej dedinke San Marcos, ktorá pre svet nie je ničím, ale pre tento ľud, ktorý spoznal Máriu Pomocnicu, predstavuje celý svet. Prajem vám požehnaný mesiac Panny Márie. Všetkým z Valdocca do celého sveta prajem požehnaný sviatok Márie Pomocnice.

(Podľa *Il Bollettino Salesiano*, máj 2024)

ADMA – prvé prísluby v Bratislave

Autor: Anton Horváth

Foto: Vladimír Škuta

K saleziánom na Mamateyovej v Bratislave chodím s celou rodinou už viac ako dvadsať rokov. Postupne sme sa všetci štyria zoznámili so saleziánskou spiritualitou a zistili sme, že je nám blízka.

Neskôr som začal byť aktívny pri organizovaní akcií pre mužov a vyše pätnásť rokov vediem mládežnícke stretká a stretká mladých rodín. Cítil som sa členom širšej saleziánskej rodiny a nemal som potrebu tento vzťah prehľbovať. Potom mi však niekoľko udalostí naznačilo, že mám začať uvažovať aj o oficiálnom vstupe do saleziánskej rodiny.

Pred piatimi rokmi sme sa s manželkou prihlásili na autobusové putovanie po miestach pôsobenia známych svätcov. Posledné dve miesta boli Bazilika Navštívenia v Annecy, kde je pochovaný svätý František Saleský, a Bazilika Panny Márie Pomocnice v Turíne. Pri hrobe dona Bosca som si všimol plagát 150 ADMA. Až o niekoľko týždňov neskôr som pochopil, čo táto skratka znamená. Moja manželka Oľga mi ukázala v časopise *Don Bosco dnes* článok, kde bola opísaná história a poslanie Združenia Márie Pomocnice kresťanov, ktoré sa mi veľmi páčilo. A páčilo sa to aj Oľge, pretože od sestry Henriety FMA zistila kontakt na Janku Schwarzovú z Banskej Bystrice, ktorá by nám vraj vedela o ADMA povedať viac.

Prišiel však covid a niekoľko rokov táto myšlienka ostala spať. Až v lete 2022, keď som išiel služobne do Banskej Bys-

trice, spomenul som si na kontakt a s Jankou som si dohodol osobné stretnutie. Janka mi rozprávala o ADMA a ukázala mi aj kroniku miestneho združenia ADMA, kde som na fotografii spoznal sestru Moniku Meryovú FMA, ktorá bola niekoľko rokov duchovným animátorom ADMA v Bystrici a ktorá práve v roku 2022 pôsobila v stredisku na Mamateyovej. To bol pre mňa posledný signál o tom, že sme naozaj aj s Oľgou volaní bližšie sa začleniť do saleziánskej rodiny.

Naša skupinka sa sformovala veľmi rýchlo. Pri prvých rozhovoroch s Monikou, ktoré boli v strediskovej čajovni nazývanej Garsónka, sme popíjali čaj, kávu a čokoládu aj s niekoľkými ďalšími členmi mamateykárskeho spoločenstva. Viacerí už dávno mali v úcte Pannu Máriu Pomocnicu a Najsvätejšiu sviatosť, ktorej šírenie je cieľom Združenia Márie Pomocnice (ADMA), a tak ich myšlienka oslovila a pripojili sa. Niekoľko členiek oslovila sestra Monika priamo.

V priebehu mesiaca vzniklo spoločenstvo, ktorého členovia sme na jeseň 2022 podpísali žiadosť o prijatie za kandidátov na členstvo v ADMA. Je medzi nami organistka, kostolníčka, snažíme sa pomáhať pri organizovaní formácie

mladých, pri akciách pre rodiny, ženy aj mužov aj pri zapisovaní do matriky. Dve z nás sú mamami sestier FMA. Bez jedinej zmeny sme pod Monikiným vedením prešli formáciou ADMA. Keď počas ďalšieho leta Monika odišla do Trnavy, duchovného animátorstva sa ujal nový direktor strediska don Peter Lukáčik SDB a pokračovali sme v stretávaní sa a vo formácii.

Udalosti posledného roka a pol nám potvrdili volanie byť platnými členmi saleziánskej rodiny v ADMA, a preto sme všetci postupne požiadali o prijatie do Združenia Márie Pomocnice: Anton H., Oľga H., Anna M., Miriam S., Janka Š., Anna Š., Mária V. a Jana V. Dňa 24. mája 2024, na sviatok Panny Márie Pomocnice kresťanov, sme sa zložením príslubov pred otcom provinciálom Petrom Timkom SDB stali členmi ADMA a naplno sme sa tak začlenili do saleziánskej rodiny.

Bratislava-Miletičova (1950 – 2024)

Pôsobenie saleziánov v Bratislave na Miletičovej ulici sa začalo v roku 1933. Násilne ho však ukončil nástup komunistickej diktatúry. Spolu s ostatnými mužskými reholami nemohli saleziáni od roku 1950 v Československu oficiálne pôsobiť.

Autor: Jozef Kupka SDB

Foto: archív SDB, Juraj Chorvatovič, Bofoto.sk

Po 14. apríli 1950 dom na Miletičovej najprv obsadila polícia, ktorá v ňom určitý čas pôsobila a neskôr ho odovzdala národnému stavebnému podniku Pozemné stavby. Ten si ho v roku 1956 poprerábala pre svoje potreby. Z budovy odstránili a zničili sochu dona Bosca. Sakrálne priestory, slúžiace na bohoslužby, predelili železobetónovými vodorovnými i zvislými priečkami, čím vytvorili nové menšie miestnosti. Celý dvor a trávnaté ihrisko zabetónovali a na tomto priestranstve postavili dva rozsiahle bloky garáží. Na priestranstve bývalého futbalového ihriska v roku 1965 vybudovali ešte jednu novú veľkú budovu, ktorú spojili s pôvodnými stavbami.

V čase obsadenia ústavu v roku 1950 bývalo v dome osemnásť spolubratov. Otca inšpektora Jozefa Bokora zastihla „barbarská noc“ v Čechách. Bol práve

u spolubratov v Ostrave. Po zaistení ho odviezli do tábora v Želive v južných Čechách. V roku 1956 bol na Krajskom súde v Bratislave odsúdený za trestný

čin velezrady na štyri roky odňatia slobody. Po návrate z väzenia v roku 1961 žil don Bokor väčšinou v rodnom dome v Trakoviciach, kde v roku 1968 ťažko

Birmovka 2023

ochorel. Bol operovaný, ale krátko po operácii v nitrianskej nemocnici zomrel 1. apríla 1968.

Spolubratia sa po likvidácii domov rozšli do rôznych miest, kde sa snažili v skrytosti a podľa reálnych možností prežívať svoj zasvätený život. Bratislava bola tiež miestom, kde v tajnosti pôsobili viacerí saleziáni. Mali civilné zamestnania, bývali v bytoch a jednoduchým nenápadným spôsobom sa venovali výchove mládeže i ostatným dielam. Po smrti dona Bokora sa stal inšpektorom don Andrej Dermek, ktorý býval tiež v Bratislave na Drotárskej ulici.

Keď v roku 1990 padol komunistický režim, po štyridsiatich rokoch sa nám spolu s inými domami vrátil aj bratislavský ústav na Miletičovej ulici, ale v úžasne dezolátnom stave. Keďže zákon o odovzdaní cirkevných majetkov znel: „Odovzdať v existujúcom stave!“, odchádzajúci to dokonale využili.

Vtedajší inšpektor don Jozef Kaiser, ktorý bol ešte správcom farnosti v Dolnej Súči v Nitrianskej diecéze, sem poslal

začiatkom marca 1991 za direktora promovaneho stavbára dona Štefana Wallnera. Spolu s ďalšími dvoma spolubratmi si tu ako-tak upratali dve izby a 8. marca 1991 tu začali bývať. Ich prvou úlohou bolo urobiť z tejto trojpodlažnej budovy znovu provinciálny dom. Začali sa rozsiahle rekonštrukčné práce. 24. mája 1991 spolubratia slávnostne preniesli sochu Panny Márie Pomocnice z kostola Blumentál, kam bola prenesená od čias zrušenia domu v päťdesiatych rokoch. Jednoduchú kaplnku zriadili v dome hneď na začiatku.

V lete 1991 sa do domu presťahoval inšpektor don Jozef Kaiser. V roku 1992 začali prichádzať do domu prví zvedaví chlapci a začala sa pastorácia medzi mládežou.

V septembri 1992 prišli do domu spolu so svojim formovateľom donom Vladimírom Feketem aj prví štyria študenti teológie. Dom na Miletičovej sa totiž zariaďoval aj ako stredisko pre saleziánskych študentov.

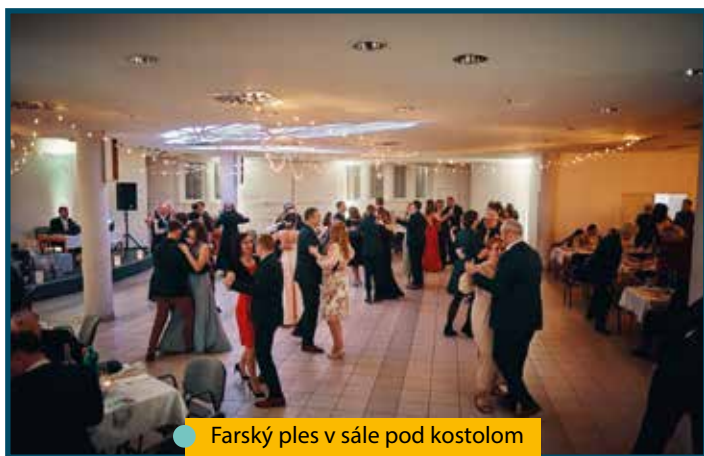
Dňa 31. januára 1993, teda na sviatok

svätého Jána Bosca, mohol otec arcibiskup Mons. Ján Sokol posvätiť novú kaplnku pre verejnosť a dať ju do užívania. Okoliti veriaci na ňu už dlhšie čakali. Po posvätení kaplnky sa mnohí chlapci začali hlásiť za miništrantov. V nedeľu ich bývalo približne päťdesiat.

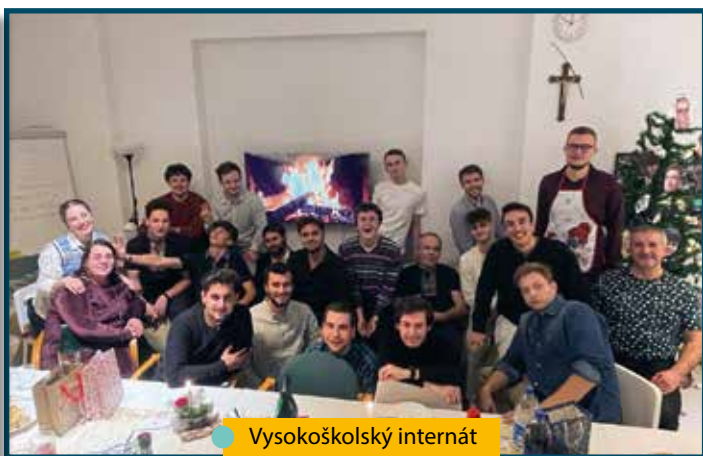
Po sprístupnení verejnej kaplnky rýchlo pokračovali aj ostatné práce na úprave domu a priestorov pre apoštolát. V dome na Miletičovej začalo pôsobiť aj katechetické stredisko a Vydavateľstvo Don Bosco. Presunuli sa sem redakcie časopisov Svetlo a Don Bosco dnes. Časť parkoviska na dvore sa zmenila na športové ihriská, futbalové, volejbalové a basketbalové. Budova, v ktorej predtým bývali garáže, sa premenila na malú telocvičňu a vznikli v nej aj herne oratória. Každú chvíľu sa sprístupňovali nové priestory a úmerne tomu pribúdala aj mládež, ktorá začala v hojnom počte navštevovať znovuotvorené saleziánske priestory na Miletičovej.

Apoštolské aktivity sa začali organizovať podobne ako vo všetkých ostatných saleziánskych domoch. Mladí boli zaradení do menších skupín, kde sa stretávali na katechizme. Začali sa organizovať výlety, súťaže, športové turnaje, letné tábory, duchovné cvičenia a duchovné obnovy a, samozrejme, miništrantské a liturgické služby pri svätých omšiach. Okolo kaplnky sa postupne vytvorili tri spevácke zbory: CH.A.O.S., Úsmev, zbor dospelých a jeden detský orchester.

Pri dome sa začala organizovať skupina saleziánov spolupracovníkov a bývalých odchovancov, ktorí si veľmi živo pamätali na pekné chvíle prežité u sa-

Farský ples v sále pod kostolom

Vysokoškolský internát

leziánov na Miletičovej v časoch pred nástupom komunizmu.

S narastajúcim počtom veriacich sa čoskoro ukázalo, že kaplnka už priestorovo nevyhovuje. Keď sa zakladalo dielo na Miletičovej, plánovala sa aj stavba veľkého kostola, ku ktorej však nedošlo pre nepriaznivé okolnosti. Teraz sa však časy zmenili, a tak sa mohol zrealizovať tento pôvodný zámer. Z iniciatívy a odvahy spolubrata Jozefa Kutarňu, ktorý na seba prevzal zodpovednosť za toto dielo, sa začal rodiť nový kostol. Priestor na stavbu bol oproti pôvodným plánom menší, pretože počas štyridsaťročnej neprítomnosti saleziánov nastali v okolí domu veľké stavebné zmeny, ktoré so stavbou kostola v týchto miestach vôbec nerátali. Dňa 10. decembra 1995 pápežský nuncius arcibiskup Luigi Dosena požehnal pozemok a spolu s provinciálom Ernestom Macákom urobili čestný výkop. Stavba rástla a s ňou rástli aj starosti, ako to už pri každej stavbe býva. 19. októbra 1997 však arcibiskup Ján Sokol mohol nový Kostol Panny Márie Pomocnice konsekrovať. Zároveň bola pri tomto kostole obnovená pôvodná farnosť, takže saleziánom na Miletičovej pribudla aj farská pastorácia – vyučovanie náboženstva na školách, príprava na prijatie sviatostí a iné.

V septembri 1997 sa študenti teológie presunuli z Miletičovej do Banskej Bystrice a neskôr do nového domu v Bratislave v Dúbravke. Aktivity na Miletičovej sa postupne vyvíjali do súčasného stavu a rytmu, ktorým tento dom dnes žije. Jednou z úloh domu je zabezpečovať chod Slovenskej provincie. V dome sídli provinciál, je tu provinciálny sekretariát, archív a kancelárie jednotlivých provinciálnych radcov. Pravidelne sa tu schádza aj provinciálna rada.

Ďalšou dôležitou činnosťou je farská pastorácia a apoštolát s mládežou –

Velkonočné obrady

Komunita saleziánov na Miletičovej 2024

oratórium a mládežnícke stredisko. V pastorácii účinne pomáha skupina usilovných katechéto a animátorov. Apoštolské aktivity farnosti a oratória sú veľmi bohaté. Prebiehajú tu katechetické stretnutia v skupinách a aktivity v krúžkoch. Každý rok sa uskutočňujú prípravy birmovancov a detí na prvé sväté prijímanie. Organizujú sa športové podujatia, karnevaly, katarínske zábavy, farský ples, tradičné letné podujatia, medzi ktorými nechýba prímestský tábor, dva pobytové tábory, niekoľko turnusov duchovných cvičení a tiež púť na svetové stretnutia mládeže. To, čo charakterizuje pastoráciu na Miletičovej, sú malé spoločenstvá (stretká), v ktorých sa pravidelne stretávajú deti, mladí, dospelí rôznych vekových kategórií od šiestich rokov až po seniorov.

V priestoroch sale-

ziánskeho areálu v zrekonštruovanej budove sídli aj naše Vydavateľstvo Don Bosco, ktoré aktívne pracuje v oblasti masmédií. Súčasťou diela je vysokoškolský internát, v ktorom je ubytovaných dvadsať študentov.

V dome sa tiež nachádza celoslovenské ústredie Združenia saleziánskej mládeže DOMKA. Je tu organizovaná skupina saleziánov spolupracovníkov a niektoré voľné priestory domu boli poskytnuté na prenájom ako kancelárske priestory pre vhodné firmy.

Saleziánska prítomnosť na Miletičovej má aj dnes veľký dosah a význam pre miestnu časť Bratislavy. Časy sa menia a menia sa aj ľudia. Jedno sa tu však nezmenilo: stále sú tu deti, mladí ľudia a rodiny. Dnes sú to iné deti a iní mladí ľudia, ktorí však tiež hľadajú slušné a veselé prostredie preniknuté ovzduším viery. A práve takéto prostredie sa im saleziáni na Miletičovej aj dnes snažia vytvárať.

Birmovanecký tábor 2023 Jedliny

Rodina – Boží sen pre ľudstvo

Autor: Yvonne Reungoat FMA / Spracovala: Iveta Sojková FMA
Foto: archív FMA

Prežívame čas prázdnin, ku ktorým patria letné tábory detí a mladých, ale aj osobné a rodinné dovolenky. Na obohatenie v tomto prázdninovom čase vám ponúkame reflexiu emeritnej generálnej predstavenej Inštitútu dcér Márie Pomocnice (sestier saleziánok) sestry Yvonne Reungoat FMA o rodine ako Božom sne pre ľudstvo. Spolu s ňou môžeme uvažovať nad krásou rodiny a ďakovať Pánovi za tento jeho úžasný dar, na ktorý vždy budeme hrdí.

1. Krása rodiny

Pýtame sa: Môže sa dnes hovoriť o kráse rodiny? Na základe čoho môžeme vkladať do nej svoju dôveru? Keď hovoríme o jej kráse, nie sme azda vzdialení od reality, ktorá nám často namiesto krásy ukazuje utrpenia, rany, nevyliciteľné konflikty, až si myslíme, že časy rodiny už pominuli?

Krása rodiny nachádza svoj základ:

- v súhlase Boha so spojením medzi mužom a ženou,
- v otvorenosti a službe životu vo všetkých jeho fázach,
- v povolaní rodiny k láske, k zjavovaniu Boha Stvoriteľa a Spasiteľa a k zjavovaniu lásky medzi Kristom a Cirkvou.

Rodina môže krásniť meditatívnym čítaním Božieho slova, ktoré je zdrojom

života a lásky pre rodinu, pretože účinkuje v srdciach prostredníctvom „umeleckej práce“, ktorá modeluje, vytvára manželskú a rodinnú spiritualitu a podporuje jej vernosť. Rodina, ktorá sa spolu modlí, ostáva zjednotená – potvrdil opäť pápež František v Dubline na IX. svetovom stretnutí rodín (2018).

Vo sviatostnom manželstve Kristus prijíma ľudskú lásku, očisťuje ju, privádza k plnosti a daruje manželom spolu so svojím Duchom schopnosť prežívať ju prostredníctvom života viery, nádeje a lásky. Manželia tak budujú Kristovo telo a vytvárajú domácu cirkev. Bez Ježiša ľudská láska stráca pôvodnú krásu. Rodina je ikonou Trojice, ikonou Cirkvi. „Aby Cirkev naplno pochopila svoje tajomstvo, pozerá sa na kresťanskú rodinu, ktorá ho predstavuje autentickým spôsobom“ (*Amoris laetitia* 67). Záchranou rodiny nielenže sa Cirkev stáva sama sebou, ale Boh ukazuje svoju tvár svetu v ľudskom utkávaní rodinných vzťahov, uskutočňuje svoj sen s ľudstvom, zjavuje autentickú krásu existencie bratov a sestier v Kristovi napriek výzvam, ktorými môže byť poznačená. Rodina je naozaj veľkonočnou realitou uprostred ťažkostí a nádejí.

Emeritná generálna predstavená Inštitútu FMA sestra Yvonne Reungoat FMA

2. Rodina uprostred ťažkostí a nádejí

Krásu rodiny, ako o nej sníva Boh, neodstraňuje automaticky jestvovanie krehkosti, kríz a problémov, ktoré sa jej dotýkajú. Mnohé spoločnosti rodinu neochraňujú a hľadajú všetky spôsoby, ako ju zničiť.

Rodina je často ponechaná sama na seba, a to práve od inštitúcií, ktoré by ju mali podporovať tak po ekonomickej stránke, ako aj a predovšetkým na úrovni sprevádzania v ľudskom a duchovnom raste.

Na IX. svetovom stretnutí rodín v Dubline (2018) viaceré rodiny vydali svedectvo o tom, že keď čelili značným výzvam a ťažkostiam, dokázali sa „znovu zrodiť“ vďaka solidarite, odpusteniu a láske iných rodín a vďaka nim aj objavili lásku Otca, pretože Boh miluje prostredníctvom našich prejavov lásky.

Svet naliehavo potrebuje „revolúciu lásky“, nežnosti a táto revolúcia sa začína v srdci rodiny. Nie je to hlučná revolúcia, ale s účasťou všetkých a vyjadruje sa cez malé gestá dobroty, ľudskosti, ktoré osvetľujú rutinu každodennosti.

Každá rodina, komunita, spoločenstvo môžu prežívať túto „revolúciu lásky“ prostredníctvom slov a skutkov, ktoré pretkávajú každodennosť láskou a zadievajú ju do dobroty, vzájomného žehnanja, odpustenia. Môže nám v tom pomôcť modlitba a rozjímanie nad Hymnom na lásku od svätého Pavla (1 Kor 13, 4 – 7), ktorý predstavuje exhortácia pápeža Františka *Amoris laetitia* v 4. kapitole a konkrétnym spôsobom ho aplikuje na rodinu.

3. Staráť sa o rodinu

Prvý rozmer starostlivosti nespočíva v dávaní, ale v uznaní, ktoré je naplnené sympatiou k rodine a vďačnosťou za ňu. Naozaj, rodina vyjadruje Boží sen pre ľudstvo. Je to sen o jednote a spoločenstve, o domácej cirkvi, kde je každý chcený, prijatý ako dar, sprevádzaný na ceste, aby sa stal sebou samým a dal to najlepšie zo seba spoločnosti a Cirkvi.

Povolaním rodiny je vytvoriť zo sveta jeden „dom“, v ktorom nik nie je osamelý, nechcený, vylúčený. Rodina do-

kresľuje realitu, niekedy šedú a nepriehladnú, farbami bratstva, obrany krehkých osôb, jasnou vierou, aktívnou nádejou, solidaritou a sociálnym cítením (porov. *Amoris laetitia* 184).

Základným aspektom starostlivosti o rodiny je sprevádzanie rodín, aby sa rozpoznali ako miesto nežnosti, vzťahov, ktoré sa znova rodia každý deň konkrétnym gestom, pohladením, láskavým pohľadom na vlastného manželského partnera a deti, ktorý robí všetko novým, uzdravuje rany, zmieruje a otvára pre cestu odpustenia a vzájomného prijatia.

Solidarita medzi rodinami, cítenie blízkosti spoločenstva vo chvíľach ťažkostí a krízy v nich obnovuje istotu, že pri nachádzaní odvahy znova začínať nie sú ponechané len na seba.

Samotné rodiny sú pozvané zapojiť sa do rodinnej pastorácie v súlade s orientáciami Cirkvi pre sprevádzanie mladých, nech v nich dozrieva pohľad na život a rodinu v línii s kresťanskými hodnotami, aby pestovali túžbu založiť si rodinu podľa Božieho plánu.

Pomôžme mladým pochopiť, že rodina je naozaj prvou školou, kde si osvojujeme nezištný rozmer lásky, kde dozrievame v afektívite, počnúc tým, že sa cítime prijatí ako osoby, kde vzťahy nie sú funkčné a kde je možné zakúsiť radosť z daru a drahocennosť viery. Kiež mladí môžu vidieť v rodine miesto autentických vzťahov a prvý zdroj, ktorý dáva základy harmonickému vývoju osoby počas rastu.

Sami mladí v odpovediach na dotazník k synode o mladých potvrdili dôležitosť rodiny, dokonca nostalgiu po rodine. Chceme udržať túto ich túžbu v bdelosti, aby boli „pútnikmi na ceste za svojimi snami“ tým, že ich budeme sprevádzať pri premene ich snov na budúcu realitu, aby si založili rodiny podľa Božieho úmyslu, rodiny, ktoré každodenne obnovujú rozhodnutie pre vernosť ako cestu ľudského dozrievania a opravdivého šťastia.

V rámci pastorácie rodín môžeme ponúknuť aj špecifické iniciatívy. Napríklad pripraviť formačné či modlitbové

stretnutia, aby živilí manželskú a rodinnú spiritualitu, alebo podporovať vytváranie sietí solidarity typu „rodiny rodinám“.

Nech Pán môže vidieť, že jeho sen sa stáva realitou v rodinách, komunitách, spoločenstvách pre autentické šťastie svojich synov a dcér. Preto sa s dôverou utiekajme k Rodine z Nazareta.

Preventívny systém vo výchove mládeže VIII.

Autor: František Kubovič SDB

Foto: Jozef Kupka

Don Bosco pri svojej výchove mladých vychádzal z aktuálnych potrieb tej doby a svoj výchovný cieľ zhrnul do dvojčlena „dobrý kresťan a čestný občan“.

V predošlých úvahách sme mohli vidieť tri základné prvky preventívneho systému: rozum, náboženstvo a láskavosť. Každá výchova má svoj cieľ. Dvojčlen „dobrý kresťan a čestný občan“ hovorí o tom, kam cielil don Bosco vo svojej výchove a akých mladých chcel vychovať. Nejde tu o protiklady, ale práve naopak, podarilo sa mu vytvoriť z oboch cieľov harmóniu.

Predtým ako sa podrobnejšie pozrieme na cieľ výchovy dona Bosca, pomenujme si, čo nie je saleziánska výchova. V období od modernizmu (19. stor.) bola vždy snaha vychovávať nového človeka ako nástroj slúžiaci rôznym potrebám. Vznikom štátnych škôl sa výchova často stávala nástrojom politiky alebo ekonomiky na vytvorenie novej typológie ľudského bytia. Osvietenstvo sa snažilo o to, aby človek zanechal náboženstvo, všetko vnímal iba racionálne a konal len podľa princípov rozumu. V tom istom čase sa objavuje model človeka *homo economicus*, ktorý je dôsledne racionálny a úzko sebecký a ktorý optimálne sleduje svoje subjektívne definované ciele, aby maximalizoval svoj ekonomický úžitok. S týmto cieľom je schopný vykonávať ľubovoľne zložité kalkulácie. Totalitným režimom (nacionalizmus a marxizmus) tiež nešlo len o teoretické vytvorenie ideálneho človeka, ale sami vytvárali prostredníctvom rôznych nástrojov svojich ideológií takýchto ľudí, ktorých držali v uzavretom svete. Dnešného technologického človeka charakterizuje to, že je stále pripojený a prepojený s celým

svetom, čo ho neprestajne udržuje v pohybe informácií. Akúkoľvek myšlienku, nápad, podnet, pocit hneď komunikuje a riadi prostredníctvom sociálnych sietí. Tento spôsob existencie a používanie týchto prostriedkov ovplyvňuje mladého človeka – jeho spôsob rozmyšľania, rozhodovania a konania.

Dona Bosca nenájde ani v jednom z týchto modelov, ani v žiadnej ideológii, ktoré pokladajú myšlienku za dôležitejšiu ako človeka a snažia sa ho do nej napasovať. On totiž vychádzal zo skúsenosti života a reality, s ktorou sa stretával. Neinšpiroval sa nijakou teoretickou antropológiou (pohľadom na človeka), ktorá sa potom cez pevnú vôľu transformuje do života človeka, často aj násilne. Pre svoju výchovu používal dvojčlen „dobrý kresťan a čestný občan“. Obe tieto identity, ako by sme ich mohli nazvať, nie sú od seba oddelené, nejdú proti sebe ani vedľa seba, ale navzájom medzi sebou pôsobia. Ako don Bosco dospel k takémuto dvojčlenu?

Žil v období reštaurácie, času klasického výchovného obdobia, keď sa v Piemonte vo veľkej miere začali otvárať školy (1820 – 1830), no zároveň bol veľmi otvorený pre nové veci a podnety, pričom však ostával veľmi vyvážený. Z jeho vyjadrení môžeme pochopiť, že na jednej strane mu bolo ľúto za kresťanskou spoločnosťou (ako staré dobré časy) a chcel by sa do nej vrátiť, lebo aj v Cirkvi,

aj v štáte sa prežívali tie isté čnosti, teda bola aspoň teoretická snaha. Spojenie „oltára a trónu“ bolo v tom čase veľmi silné, čo bolo cítiť aj v školskej reforme a výchove, ktoré sa inšpirovali, teda boli prevzaté od jezuitov. Na školách učilo veľa kňazov a náboženstvo bol najhlavnejší predmet. Po revolúcii v roku 1848 a následnom zjednocovaní Talianska sa všetko začalo rúcať a prichádzajú veľké spoločenské zmeny.

Mnohí v Cirkvi, vedomí si jej bohatých dejín, protestovali a začali sa uzatvárať do seba a neprijímali nič nové. Naopak, don Bosco, tak ako aj svätci v dejinách Cirkvi, pochopil, že je potrebné žiť v rovnováhe s tradíciou, ale zároveň treba vedieť prijať nové výzvy a hľadať, ako novým spôsobom odovzdať vieru. Zmenila sa spoločnosť, zmenili sa občania. Don Bosco si naplno uvedomoval, že v nových politicko-ekonomických a liberálno-demokratických podmienkach vzniká nový „druh občana“. Samozrej-

me, nejde o liberálnu demokraciu, ako ju chápeme v 20. storočí, ale v zmysle, že občan má svoje práva a povinnosti. To isté platí aj pre kňazov, ktorí boli zároveň pozbavení svojich privilégií v novom štátnom systéme.

Don Bosco sa vo svojej výchove a živote inšpiroval humanizmom svätého Františka Saleského, ktorý zahŕňa osobu v celej jej komplexnosti. Okrem toho nadobudol aj klasické vzdelanie počas svojich stredoškolských štúdií v Chieri. Na klasickom gymnáziu si vytvoril syntézu z diel nekresťanských aj kresťanských autorov. Nemôžeme nebrať do úvahy aj jeho nadanie, šikovnosť, odvahy a povahu, ktorú si postupne formoval za pomoci mnohých duchovných sprievodcov. V neposlednom rade jeho citlivosť na nezabezpečených chlapcov v Turíne, ktorí sa potulovali bez rodičovského zázemia a práce. Všetky tieto faktory ovplyvnili jeho myšlienku o výchove „dobrých kresťanov a čestných občanov“. Je to syntéza jeho výchovného cieľa, ktorá, ako vidíme, „nespadla z neba“, ale je ovocím jeho doterajších skúseností a vychádza z konkrétneho kontextu, ktorý ju určuje.

Don Bosco používa aj ďalšie dvojčleny, a to podľa toho, v akom kontexte ich uvádza. Po prvej misijnej výprave v roku 1875 dáva výchovnému cieľu širší rozmer a používa „spoločnosť a nábožen-

stvo“, „kultúra a evanjelizácia“, „dobro ľudstva a náboženstva“. Najznámejší a najrozšírenejší ostáva dvojčlen „dobrý kresťan a čestný občan“, ktorý poznáme aj v iných variantoch, napríklad „dobrí občania a praví kresťania“, „dobrí kresťania a múdri občania“, „dobrí kresťania a počestní ľudia“.

Pre ľahšie zapamätanie používal don Bosco rôzne trojčleny, ktoré hovorili o vyvážení pre život. Žiakom v škole hovoril: štúdium, nábožnosť a veselosť. Prvé dve tvorili štruktúru dňa a výsledkom tejto harmónie bola veselosť. Veselosť sa neprodukuje sama od seba, ale je ovocím harmónie prvých dvoch. Tak ako to potvrdzujú aj slová Dominika Savia, ktorý hovoril: „Naša svätosť spočíva v tom, že si plníme svoje povinnosti, chránime sa hriechu a sme veselí.“ Ďalší známy trojčlen, ktorý používal, bol SSS (*sapienza, santità, sanità* – múdrosť, svätosť, zdravie). Múdrosť je ovocím štúdia a svätosť ovocím nábožnosti. Ak sa obidve prežívajú v zdravej vyvážení, vedie to k zdravej a komplexnej ľudskej existencii. Pre remeselníkov používal „laický“ trojčlen: práca, vzdelanie, ľudskosť. Opäť aj tu vidíme, že ak sa dobre prežívajú prvé dva postoje, práca v praxi vychádzajúca zo vzdelania vedie k vyrovnanej ľudskosti. Tu si musíme uvedomiť, že pracovný čas býval 12 hodín a viac.

Vo všetkých prípadoch vidíme hlboký realizmus dona Bosca a ovocím týchto „vyvážení“ je hlboká ľudskosť. Je zaujímavé, že nenájdeme u neho nejaké definitívne odborné formulácie alebo hierarchiu princípov, kde sa z jedného vytvára ďalší. Nie je pedagóg racionalista – teoretik, ale je praktik. Jeho formulácie vždy vychádzajú a vkladajú sa do konkrétneho kontextu, nie sú to abstraktné princípy s množstvom ideí. Preto je aj ťažké vyjadriť osobnú a životnú syntézu dona Bosca pojмами, lebo sa viaže na veľmi konkrétny život. Pre zaujímavosť spomeňme názvy životopisov, ktoré vyjadrujú rôzne sympatické a zaujímavé aspekty jeho života, čo priťahujú: *Dôverný život dona Bosca, Don Bosco s Bohom, Dary Duha Svätého v duši blahoslaveného Jána Bosca, Gigant lásky, Don Bosco, ktorý sa smeje, Svätec mladých, Don Bosco s mladými, Svätec mladých, Kráľ chlapcov, Svätec nezbedníkov, Veľký rybár duší, Svätec storočia, Hlboko človek, hlboko svätec* a ďalšie.

Don Bosco za cieľ svojej výchovy ponúka chuť žiť, pričom prácu a povinnosti nevníma ako nevyhnutnosť, ale nástroj pre ľudský život a pre dobro druhých. Všetko toto sa deje v duchu kresťanských hodnôt v atmosfére radosti.

Badín

DEŇ SALEZIÁNSKEJ PROVINIE

V pondelok 27. mája 2024 sa v Dome Xaver v Badíne uskutočnilo stretnutie všetkých saleziánov Slovenskej provincie. Prišlo asi 130 spolubratov. Po privítaní si vypočuli správy jednotlivých delegátov (saleziánska formácia, pastorácia mládeže, saleziánska rodina, misie, masmédiá a spoločenská komunikácia, ekonomika). Po správach delegátov bola spoločná svätá omša, počas ktorej sa uskutočnilo aj odovzdávanie listov poslušnosti pre bratov, ktorí menia svoje pôsobisko v tomto roku.

Po obede otec provinciál zablahoželal jubilantom, ktorí v uplynulom roku oslávili okrúhle jubileá – narodeniny, výročie reholných sľubov, kňazskú vysviacku. Nakoniec otec provinciál predniesol správu o aktuálnom stave Slovenskej provincie.

Bratislava

S MÁRIOU MAZZARELLOVOU NA ČAJI V MATERSKEJ ŠKOLE

Už niekoľko rokov v blízkosti sviatku svätej Márie Mazzarellovej (13. máj) je zvykom v Cirkevnej materskej škole v Bratislave-Petržalke, ktorú spravujú sestry saleziánky, organizovať akciu určenú špeciálne pre mamičky s názvom „Čaj o piatej“. Stretnutie mamičiek malých škôlkarov a celej komunity sestier saleziánok máva rôzne modalities. Sestry sa snažia cez toto zaujímavé a podnetné podujatie priblížiť prítomným ženám osobu svätej Márie Dominiky Mazzarellovej, ktorej meno nesie materská

škola a ktorá je spolu so svätým Jánom Boscom spoluzakladateľkou sestier saleziánok. Minulý rok boli mamky pozvané sledovať film Main, dom šťastia. V tomto roku sestry stáli kartu na rozvíjanie kreativity cez vyrábanie ozdôb do vlasov. „Páčilo sa mi, že sme sa mohli spoločne stretnúť,“ úprimne sa podelila jedna z mamičiek. „Dozvedela som sa niečo zo života svätej Márie Dominiky Mazzarellovej, z jej duchovného odkazu, myšlienok. Veľmi ma potešilo, že sme vyrábali niečo krásne, čo patrí k nám ženám – ozdoby do vlasov a bižutériu z kvetov. Mohli sme popritom rozvíjať svoju tvorivosť.“

Bratislava

LAURA MÁ NOVÚ PREDSEDNÍČKU

Výnimočnou udalosťou pre Lauru, združenie mladých, je tento rok zmena predsedníčky. Po viacerých rokoch práce na ústredí, ktoré viedla ako riaditeľka, bola na Valnom zhromaždení združenia v dňoch 19. – 21. apríla 2024 zvolená za predsedníčku organizácie sestra Mária Nagyová FMA.

„Majka má srdce zapálené pre Lauru a mladých, má veľkú ochotu podporovať činnosť stredísk, dôveruje mladým, je obetavá a veľmi šikovná v zvládaní úloh. Už teraz jej naozaj vďačíme za veľa a verím, že bude predsedníčkou, ktorá pomôže Laure posunúť sa v ďalších rokoch jej života,“ vyjadrila sa bývalá predsedníčka sestra Marta Baňasová FMA.

Okrem administratívy, ktorú koordinovala v organizácii, je

Majka aj koordinátorkou Mediálnej školy. Spolupracovala tiež na príprave celoslovenských podujatí.

Laura, združenie mladých, je dobrovoľné občianske združenie detí a mládeže. Cieľom činnosti je rozvíjanie osobnosti mladých ľudí – so špeciálnou pozornosťou na dievčatá a mladé ženy – a plnohodnotné využitie voľného času.

Savio Run 2024

Bež za svojím snom

Text a foto: SDB Michalovce

Oslava svätého Dominika Savia, zdravé behanie a spoločenstvo strediska u saleziánov v Michalovciach. To všetko sa nám podarilo spojiť v pekne nedeľné poobedie 5. mája prostredníctvom bežeckého podujatia SAVIO RUN 2024.

V peknom počasí bežali všetci od najmenších trojročných, ktorí mali 100 m beh, až po 3 km beh dospelákov v okolí strediska. Na prezentáciu sa dostavilo celkom 93 bežcov a pri hlavnom behu – trikrát 1 km okruh po chodníkoch v užšom okolí strediska – nechýbala ani asistancia Mestskej polície.

S myšlienkou prišiel animátor Marek Lesník a s partiou ďalších animátorov

a podporou viacerých dospelých vrátane jeho rodiny to pekne pripravili. Detské trate – 100, 200, 300 a 600 m – sa bežali v priestore strediska s veľkou podporou fanúšikov. Z balónmi vyzdobeného štartu bol vyznačený 200 m okruh, ktorý najstarší žiaci bežali trikrát. Menších pri ich tratiach vždy viedol samotný organizátor Marek Lesník a tak nielen ukazoval smer bežania, ale bol

pre nich aj veľkou motiváciou. Pri hlavnom behu na 3 km nechýbali ani fanúšikovia pri trati a zastúpenie medzi bežcami mala aj saleziánska rodina. V cieľi na každého čakala účastnícka medaila a občerstvenie.

ĎAKUJEME všetkým za účasť, veľmi peknú atmosféru a pomoc i podporu pri tomto vydarenom podujatí.

Pod'akovanie

Spomienky na rodinu, ktorá venovala svoj dom, aby pomohla pastorácii mladých

Autor: Andrej Kňaze SDB

Foto: archív

Rodina Sedliačková nám svojim veľkým gestom umožnila pôsobiť medzi mnohými mladými a po dlhé roky vychovávať v štýle dona Bosca. Preto si chceme pripomenúť ich príbeh viery a zároveň im vyjadriť hlbokú vďaku.

Rodičia Klementína a Štefan Sedliačkovci z Bánovej mali tri deti – Štefániu, Milana a Ervína. Prvý syn Milan zomrel v mladom veku v seminári. Aby toho nebolo málo, aj druhý syn utril zranenie na lyžiach, následkom ktorého ho museli operovať. Žiaľ, operácia sa neskončila dobre a Ervín postupne ostal na lôžku. Svoje utrpenie sa rozhodol obetovať za Cirkev, a aj preto začal usilovne pracovať. Vyrábala malé betlehemy, vázy, rôzne rámiky pre obrázky svätcov, zároveň však maľoval aj záložky do kníh a sväté obrazy. Jeho výrobky tešili mnoho ľudí z Bánovej a zo širšieho okolia.

Keď sa rodičia pominuli, o ležiaceho Ervína sa starala

jeho sestra Štefka. Spoločne bývali v skromných podmienkach v chalúpke bez vodovodu a toalety či ústredného kúrenia, zakúriť si dokázali len v piecke uhlím a drevom. Aj napriek náročným životným osudom to však boli nábožní ľudia. Štefka zvykla každé ráno chodiť do kostola modliť sa. V tom čase Bánová patrila ako filiálka pod saleziánov v Žiline, ktorí zvykli pravidelne nosievať Ervínovi sväté prijímanie priamo domov.

Keďže nemali žiadnych potomkov, rozhodli sa darovať časť svojho majetku saleziánom.

V roku 1998 sa v Bánovej začala pravidelná činnosť saleziánskeho oratória (stretká, duchovné obnovy, tábory). Za

Rodina Sedliačková

Domec, spoločenská miestnosť s kozubom

● Aktivita mladých v Domci

pomocí mnohých dobrodinců přešla nehnuteľnosť rekonštrukciou a dodnes slúži tento „Domec“ ako oratórium.

Už roky sa priestory tohto domu s nádvorím naplno využívajú pre aktivity mladých, detí, rodín a mohlo sa tu uskutočniť mnoho dobra. Mať priestor, kde sa môžu organizovať stretnutia a ponúkať miesto, kde naplno využiť voľný čas a môcť popri tom evanjelizovať, je obrovská zásluha ľudí, ktorí sa rozhodli pre túto formu pomoci.

Ako don Bosco hľadal priestory pre svojich chlapcov a dobrodinců pre svoje dielo, aj my sa snažíme naplno využívať každú príležitosť, ktorú nám Boh posielala do cesty, a starať sa takto o mladých, ktorí sú nám zverení.

Ešte raz vyjadrujeme úprimnú vďaku za štedrosť tejto rodiny, ktorá má týmto gestom spoluúčasť na odovzdávaní dobra a šírení pastorácie medzi mladými. Za našich dobrodinců slávime posledný deň v mesiaci svätú omšu.

Spomienky na otvorenie Domca

V sobotu sa nám podarilo získať kľúče. Len čo sme to oznámili dečkám, zavládla veľká radosť a túžba vidieť ho. Prvýkrát sme do domčeka vstúpili spolu s chlapcami 7. 11. 1998 a veľkú radosť nám nepokazil ani zápach hnojúcej podlahy v kuchyni, ktorý nás privítal ako prvý. Po krátkej radosťi nás čakalo veľké upratovanie. Na ihrisku sa to len tak hemžilo usmievavými ľuďmi.

Po skončení upratovania sme do stredy prednej miestnosti dali kuchynský stôl, okolo neho hnedé plyšové koberčeky a šesť stoličiek, aj to rozličnej farby a tvaru. Na peci v kuchyni sa varil čaj. My sme

ťažko porozprávať pocit, ktorý nás vtedy hrial v srdci. Chlapci sa cítili ako doma, ba ešte viac. Stále som na nich pozeral, cítili sa ako v paláci. Ešte dnes, keď si na to spomenú, určite sa v nich ozve to šťastie, radosť a plány, o ktorých sme vtedy hovorili.

Ako vyzeral náš Domček zvonku – okolo chodníka od bránky až po dvere domčeka boli vysadené narcisy, tulipány a rôzne iné kvety. Dvor bol pekne upravený. Okolo záhrady rástla ďateľina. Na dvore bola ohradená špeciálna časť pre sliepky. Vzadu stál chliev. Popri chodníku boli vysadené jahody.

Vnútri bola povala plná dreva, uhlie zapláňalo celú cestičku, ktorá viedla k toalete. Malá miestnosť bola rozdelená na dve časti. Špajza a kuchyňa. Všade boli drevené podlahy, nebola voda ani kanalizácia. Terajšia predsieň a záchod tvorili jednu miestnosť, a to kuchyňu. V zadnej miestnosti bola skriňa a diera v komíne. Terajšie miestnosti herne sú dosť prestavané, v domčeku, ako aj v záhrade sa toho veľa zmenilo.

(Spomienky na otvorenie Domca podľa svedectva Gabiky Synákovvej)

V roku 2023 po vzniku samostatnej farnosti v Bánovej saleziáni darovali Domec novovzniknutej farnosti.

ĎAKOVNÝ LIST od farníkov z Bánovej,

ktorá bola dlhých 33 rokov (1990-2023)
filiálkou farnosti Saleziáni don Bosca Žilina.

Ďakujeme všetkým bratom saleziánom za ich duchovnú službu v našej filiálke a za ich prácu s mladými v našom oratóriu "Domec".
Správcovia farnosti v rokoch 1990-2023 : don Štefan Urban, don Jozef Domec,
don Juraj Benca, don Vojtech Surový, don Juraj Kyseľ, don Vincent Feleďák,
don Marián Bundzel, don Dominik Vinič, don Ferdinand Kubík.
Nadalej ostávate v našich modlitbách.

V Bánovej 16.06.2023 na sviatok Božského Srdca Ježišovho

**KAŽDÝ
PIATOK OD 16:00-17:20**

**POZÝVAME DETI, MLADÝCH,
MAMIČKY ČI OTECKOV S DEŤMI
NA HRÁVÉ POOBEDIA V DOMCI.**

stáli vo dverách prednej miestnosti, pretože podlaha bola ešte mokrá. Stáli sme a pozerali na tú krásu. V skutočnosti tam nebolo nič pekné, ale my sme boli šťastní, pretože ten stôl a šesť stoličiek patrili nám a my sme si ich aj pripravili. Z chalanov vyžarovala taká radosť a zápal, oči im žiarili.

Do stredy som dal hrniec s horúcim čajom a čerpal ho do umelohmotných pohárov.

Prečo ma rodičia nepochvália?

Autor: Carlo De Ambrogio

Foto: Barbora Kullačová

Pochvala je výborným prostriedkom na povzbudenie našich detí a žiakov k práci a k dobru. Aj don Bosco ju veľmi často používal, aby oduševnil svojich chlapcov.

„Chceš, aby som ti poradil veľmi vhodnú odmenu pre tvojich žiakov?“ oslovil don Bosco mladého vychovávateľa, ktorý sa začal zaučať do svojej vychovávateľskej činnosti. „Rob takto. Z času na čas povedz jednému dobrému chlapcovi: ‚Som s tebou veľmi spokojný a poviem to aj tvojim rodičom, keď sa s nimi stretnem.‘ Uvidíš, aký dobrý účinok budú mať tieto slová na srdce mladíka.“

Don Bosco vedel pochvalu prispôbovať tak, že vnukala chlapcovi dôveru v jeho vlastné sily bez toho, aby podnecovala jeho márnivosť a namyslenosť. Vedel, že v príhodnom čase treba chlapcov aj napomenúť, ba aj pokarhať a potrestať.

Don Bosco však bol, či už chválil, alebo karhal, vždy dobrým otcom. Hovoril chlapcom do srdca. „Každý vychovávateľ, ba aj rodič,“ upozorňoval, „má byť vždy pokojný a veselý. Pri pokarhaní alebo upozornení nech vždy povzbudzuje a svojimi slovami alebo činmi nech nikdy neponižuje a nedeprimuje. Ponižovaním a vysmievaním sa chlapci veľmi ľahko znechutia.“

Niekoľko pedagogických pokynov

Z pedagogiky dona Bosca možno vybrať niekoľko praktických pokynov pre vychovávateľov a najmä rodičov.

● **Chlapci** sú šťastní, keď im preukážeme úctu a pochválime ich za úspešnú prácu, za ich poslušnosť a veľkodušnosť. Rodičia a vychovávatelia musia byť veľmi pozorní a musia vedieť pochváliť chlapcov, zvlášť keď to očakávajú.

● **Pochvala** je znakom duchovnej ušľachtilosti; prezrádza jemnú dušu. Iba dobrí a jemní ľudia vedia vyzozorovať dobro, čo vykonali druhí. Iba oni sa vedia tomuto dobru potešiť, vedia ho pochváliť a zverejniť aj pred druhými. Keď naša pochvala vyviera z úprimného srdca, je pre deti najkrajším darom. Pochvala rozširuje ich dušu, dodáva im do srdca nový plameň, novú chuť, vytvára okolo nich ovzdušie elánu a radosti.

● **Ako** záhradník pomáha kvitnúť ružiam svojou starostlivosťou, tak dobrý vychovávateľ a rodič pomáha kvitnúť svojim deťom a žiakom. Pochvala je znakom, že sa o nich zaujímame. A pre deti má veľkú cenu vedieť, že dospelí sa o ne zaujímajú.

● **Deti** veľmi túžia, aby sme ich občas pochválili. Chcú, aby sme uznali ich úsilie a ich úspech. Nie je pravda, že chváliť druhých znamená pochlebovať im, lichotiť im. Lichotíme vtedy, keď naša chvála nie je úprimná, keď od nej očakávame dajaký osobný zisk.

Istý francúzsky maršal počul od dajakého nevychovaného človeka, že zdvorilosť a pochvala nie sú ničím iným len prázdnyim vzduchom. Maršal mu vtedy vtipne odpovedal: „Aj v pneumatike je iba vzduch, a predsa ako výborne tlmí otrasy na ceste života.“

● **Existujú** pochvaly, ktoré priam vykvitajú zo srdca. „Pri rodinnej slávnosti,“ rozpráva istá pani, „moja staršia dcéra Helenka zbadala, že domáca pani ostala sama bokom a nikto si ju nevšímal. Priblížila sa k nej a srdečne zvolala: Milá pani, akú peknú slávnosť ste nám pripravili! Veľmi dobre som sa u vás cítila a veľmi pekne vám ďakujem, že ste aj mňa pozvali na túto slávnosť.“ Pani mi potom prezradila, že nijaký kompliment ju tak nepotešil a nespôsobil jej väčšiu radosť.“

● **Určite** sa nám zapáči taká pochvala, ktorá prináša pozitívne úsudky druhých o nás. Je oveľa účinnejšia, ako keby sme

ju počuli priamo od zainteresovanej osoby.

„Vieš,“ zdôverila sa matka svojmu synovi, „mama tvojho priateľa Vladka mi povedala, že si dobre vychovaný chlapec. Pri poslednej návšteve, predtým ako si od nich odišiel, si vraj odbehol z dvora do kuchyne a úctivo si ju pozdravil. To ju veľmi dojalo a potešilo.“

● **Pochvala** je teplým a priateľským hlasom, ktorý ide v ústrety chlapcovi v tmách; je rukou, ktorú mu podávame, keď sa cíti zle alebo je smutný a opustený.

Don Bosco dával svojim vychovávateľom tieto rady: „Dávajte si pozor, aby ste pohrdavo nehovorili o chybách nejakého chlapca, najmä nie v jeho prítomnosti alebo pred jeho spoločníkmi. Ak ho máte napomenúť, zavolajte si ho k sebe a medzi štyrmi očami mu povedzte, čo sa vám nepáči a v čom by sa mal napraviť. Keď sa potom polepší, nezabudnite ho pochváliť. Vaša pochvala bude povzbudením do ďalšej práce na sebe.“

Istý psychológ napísal: „Keď vidím veľkú radosť, ktorú spôsobuje pochvala, myslím si, že pre ňu treba vynaložiť hocijakú námahu.“

Zhasnúť (modré) svetlo a **SPAŤ**

Autor: Viktória Norisová / Barbora Okruhlanská
Foto: Canva

Je telefón posledná vec, ktorú pred spaním odložíte, a prvá, po ktorej ráno siahnete? Kontrolujete mobil, keď sa zobudíte uprostred noci? Pracujete na notebooku v posteli?

Nedávna štúdia vedcov z Oregonskej univerzity preukázala, že ak tínedžeri vo veku 12 až 14 rokov trávajú pred spaním menej času s technológiami, nemajú len kvalitnejší spánok, ale počas nasledujúcich dní trávili menej času pred obrazovkami. Vďaka kvalitnejšiemu spánku dokážu lepšie ovládať svoje impulzívne správanie, majú viac energie na fyzickú aktivitu, sú trpezlivejší.

OD ŽIAROVKY PO SMARTFÓN

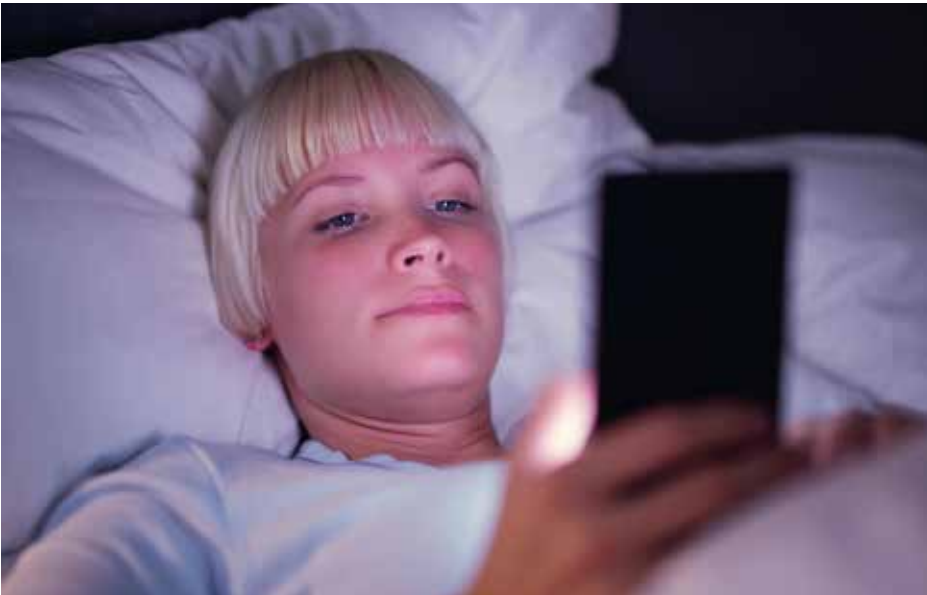
Západ slnka je pre naše telo signál, že je čas sa upokojiť a dať sa ovládnuť prirodzenými vlnami spánku. Umelé svetlo žiaroviek a obrazoviek naše telo klame, udržuje v bdelom stave a potláča uvoľňovanie „spánkového hormónu“ melatonínu. Melatonín nám nezaručuje len dĺžku a kvalitu spánku, ale zároveň je aj silným stimulátorom imunitného systému. Všetky zdroje svetla narúšajú náš spánok, pričom najviac mu škodí svetlo kratšej vlnovej dĺžky, teda modré oproti červenému – dlhej vlnovej dĺžky. Prirodzený spánkový rytmus teda nezačali narúšať len obrazovky, za všetko môže už Thomas Alva Edison a jeho vynález žiarovky.

ROZBÚRENÉ EMÓCIE A MYŠLIENKY

Nie je to iba svetlo, ktoré nás udržuje v bdelom stave dlho do noci. Rovnako pôsobí akákoľvek emocionálna stimulácia, ktorú nám technológie ponúkajú: zvedavosť, inšpirácia, ale aj frustrácia, smútok, vzrušenie. Evolučne nie je na toto ľudský mozog pripravený. Signály typu „bojuj alebo uteč“ nám hovoria, aby sme nespali, pretože treba vyriešiť nejakú záhadu, čeliť potenciálnemu nebezpečenstvu a naše prastaré mozgové obvody nedokážu rozlíšiť medzi skutočnými drámami a hrozbami a tými, ktoré sú generované vo virtuálnom svete. Aj preto je dôležité pred uložením sa na spánok doslova unúdiť náš mozog do takej miery, aby sa cítil dostatočne bezpečne a spokojne a dovolil si zaspáť.

EŠTE CHVÍĽKU

O hodiny spánku nás okráda niečo, čomu vedci hovoria „vytesňovanie“. To znamená, že pri obrazovkách trávime čas, ktorý by sme inak prespali. Pustíme si ďalší diel seriálu, skúsime postúpiť do ďalšej úrovne hry alebo už len dopíšeme tento odstavec článku. Dáme sa strhnúť riekou obsahu a čas plynie.

Vo chvíli, keď už konečne odložíme mobil, počítač či iné zariadenie, sme ďaleko za ideálnym okamihom na zaspávanie, pretože ako noc postupovala, naša schopnosť racionálneho rozhodovania klesla, zdravý úsudok nás opúšťal a o to dlhšie sme odkladali rozhodnutie ísť spať. Ďalší dôvod, prečo technológie skracujú spánok, je ten, že ľuďom pomáhajú vytesniť negatívne emócie. Už sa váš tínedžer niekedy po dvoch hodinách pri videohrách sťažoval: „Veď som práve začal!“ Flow je zážitok úplného ponorenia sa do činnosti, pri ktorej je čas skreslený a plynie bez toho, aby sme si to uvedomovali.

MOBIL NIE JE PLYŠÁK

Spánok sa začína ešte predtým, než si ľahneme do postele. Skúste svoje deti naučiť, že posteľ je predovšetkým na spanie. Mnoho detí a tínedžerov postel'

využíva na sledovanie tabletu, učenie, hranie hier, jedenie, chatovanie. Nedáme možnosť nášmu mozgu vytvoriť si asociáciu posteľ = ide sa spať. Aj preto sa nám v posteli môže ťažšie zaspávať. Výsledky českej štúdie ukazujú, že viac než tretina žiakov druhého stupňa ZŠ a stredoškólkov uvádza, že aspoň raz v noci sa zobudia, aby skontrolovali oznámenia na mobile. Mnohí si dávajú telefón pod vankúš alebo zaspávajú s mobilom v ruke pri písaní správ. Prítomnosť elektronických zariadení v spálni zhoršuje kvalitu spánku, aj keď ich nepoužívame. Rozptýlením pre mozog môže byť aj digitálny budík. Nutkanie pozrieť sa v noci, koľko je hodín, alebo pohľad na čísla, ktoré vo tme svietia, mozog aktivujú.

ZALEZTE SI DO JASKYNE

Vytvorte zo svojej spálne tmavú tichú

a primerane chladnú miestnosť. Už dve hodiny pred spánkom je vhodné stlmiť osvetlenie, ideálne prestať používať displeje alebo aspoň znížiť ich jas. V prípade, že si chcete ešte so svojimi staršími deťmi pozrieť televíziu (nemala by byť v spálni ani v detskej), sledujte ju z dostatočnej vzdialenosti a neostávajúte pri nej, ak zívate alebo driemete. Pred spáním zhasnite všetky svetlá, aj tie dekoratívne, snažte sa vytvoriť čo najtmavšiu miestnosť. Absolútna tma je pre spánok najpriaznivejšia. Podľa najnovších výskumov je ideálna izbová teplota na spánok od 15,5 do 20 °C. Keď sa vaša telesná teplota zníži, vysielame mozgu signál, že je čas spať.

KVALITNÝ SPÁNOK PRE CELÚ RODINU

Nie, to nie je reklamný slogan, ale výzva pre všetkých členov domácnosti vrátane rodičov. Deti sa učia napodobňova-

ním. Je ťažké presadiť, aby deti nemali mobil či tablet v posteli, ak sa vlastnými radami neriadime. Ak sa pre zdravý spánok rozhodnete ako rodina, budú pre vás všetky zmeny návykov jednoduchšie. Zriadte si spoločné miesto, kam každý večer odložíte svoje zariadenia. Vyberte spoločne tiché, nesvietiace budíky, prípadne masky na oči, ak sú vám príjemné. Pomáhajte si navzájom strážiť čas na oddych pred spánkom, napríklad spoločným čítaním či rozprávaním príbehov. Prajeme vám všetkým čo najkvalitnejší spánok.

Text bol spracovaný podľa knihy *Nevyspalá generace*.

Nové podnety od pápeža

Autor: Marián Valábek SDB

Foto: © Servizio Fotografico – Vatican Media

Niña Ruiz Abada – „Boh na prvom mieste“

Niña Ruiz Abada, 13-ročné dievča z Filipín, prežívala hlbokú lásku k Eucharistii a modlitbe. Bola vyhlásená za Božiu služobnicu tým, že sa začal oficiálny proces blahorečenia. Nihil obstat na začiatok procesu bol vydaný vo Vatikáne 10. marca 2024.

Filipínka sa narodila v rodine právnikov v roku 1979 v Quezon City. Jej otec, bohužiaľ, zomrel, keď mala len tri roky. Počas svojho krátkeho života prejavovala veľkú oddanosť Eucharistii a odhodlanie evanjelizovať. Preto v škole často rozdávala obrázky Ježiška. Opakovane šírila slogan „Boh na prvom mieste“. Vo veku desiatich rokov sa Niña dozvedela, že má

hypertrofickú kardiomyopatiu, vážnu srdcovú chorobu. Matke pritom povedala: „Dôveruj v Boha a neboj sa (...), všetko je v poriadku.“ Zomrela 16. augusta 1993 na infarkt a jej hrob sa stal miestom modlitby mnohých veriacich.

Povzbudenie k hre Dáma

Hra Dáma má dve krásne vlastnosti: povzbudzuje myseľ a je prístupná všetkým. Vyžaduje totiž inteligenciu, zručnosť a sústredenie, ale nie nákladné prostriedky a zariadenia – povedal pápež asi 300 hráčom a funkcionárom, ktorých prijal na audiencii. Stačí šachovnica a dámové figúrky, aby sa ľahko vytvorila chvíľa vzájomného stretnutia a pobavenia. Skrátka povedané, je to sympatický spôsob, ako tráviť spoločný čas. „To z Dámy robí hru pre všetkých, ktorá sa môže hrať v rôznych častiach sveta. Je napríklad známe, že je tiež jedným z najbežnejších rozptýlení medzi migrantmi, ktorí pristávajú pri brehoch Európy. Mnohí z týchto bratov a ses-

tier, ktorí sa ocitli v situácii veľkej neistoty a úzkosti, nachádzajú úľavu pri hre Dámy, do ktorej sa niekedy v prostote púšťajú spoločne s ľuďmi, ktorí ich prijali. Navyše je to hra, ktorá cvičí schopnosť logického uvažovania, čo je dnes potrebné, pretože prílišné používanie nových médií túto schopnosť otupuje“.

„Deti: budúce generácie“

Takýto bol názov stretnutia pápeža s deťmi vo Vatikáne. Bola to akási príprava na Svetové stretnutie detí 25. a 26. mája 2024. Pápež František prišiel za deťmi a tie sa na neho „doslova vrhli“, podávali mu ruky. Pápež sa nechystal predniesť prejav, v ruke nemal papier. Začal otázkou: „Čo je pre vás šťastie?“ Deti odpovedali a hádali. Ale potom povedal: „Teraz vám položím veľmi ťažkú otázku. Počúvajte pozorne, dobre? Ako môže človek zostať v kontakte s Bohom?“

„Tým, že sa každý deň modlí,“ odpovie jedno z detí. A ďalšie: „Láskou.“ Pápež sa však pýta: „Tým, že sa medzi sebou hádame, sme šťastní? A vo vojne je šťastie?“ Na zápornú odpoveď detí pápež odpovedá, že šťastie je v mieri. Pokračuje: „Mier je pre nás víťazstvom.“ „Sú deti, ktoré žijú vo vojne. Deťom niekedy chýba jedlo, boja sa bômb, škaredých vecí... Ale ak je jedno dieťa z tejto strany vojny (ukazuje na jednu stranu), druhé z tejto strany vojny (ukazuje na druhú stranu), počúvajte otázku, sú to nepriatelia?“ „Nie,“ odpovie niekto, „pretože nemôžu byť zodpovední za vojnu.“ A iní: „Pretože sú všetci rodina.“ „Aby ste nevedli vojnu, musíte sa o mier deliť s láskou.“

Deti nie sú vinné za vojnu

„Niektorí ľudia si myslia, že budúcnosť ľudstva je v dospelých, hoci je v deťoch a starších ľuďoch. Keď sa deti stretnú so svojimi starými rodičmi. To je krásna vec a my sa musíme starať o starých ľudí, starých rodičov a deti.“ „Starí ľudia,“ pokračuje pápež, „dávajú múdrosť a tá pomáha deťom rásť a rozvíjať sa.“ „Je tu však ešte jeden dôvod,“ hovorí František a cituje žalmistu, ktorý povedal, že „chce byť v Božom náručí ako dieťa v náručí svojej matky. Dieťa, ktoré bezpečne spí, pretože sa cíti chránené. V našom vzťahu s Bohom musíme byť takíto: v bezpečí v Božom náručí ako dieťa v náručí svojej matky.“ „Ďakujem vám veľmi pekne a čoskoro sa uvidíme,“ znel jeho záverečný pozdrav.

Riadiť sa Božím snom niečo aj stojí (MB II, 44)

Autor: Pavol Grach SDB

Foto: ANS

Mnohí ľudia si myslia, že mať nadprirodzené sny musí priniesť do života človeka istotu a radosť. Autor *Biografických spomienok* nám približuje atmosféru, v ktorej vidíme, že sny neprinesli donovi Boscovi nijaké uľahčenie života, naopak, pre ne musel čeliť mnohým protivenstvám.

Zvesť o ťažkostiach dona Bosca sa rýchlo rozšírila medzi jeho priateľmi a dobrodincami. Títo prichádzali nie preto, aby ho povzbudili, ale naliehali, aby opustil svoje poslanie a neprijímal nových chlapcov. On však pokračoval a mnohým sa to zdalo ako prejav choroby. Niektorí sa ho snažili presvedčiť, aby aspoň zmenil formu apoštolátu, ktorá podľa nich nebola dôstojná pre kňazský stav. Chceli, aby sa s nimi nehral, aby nebol s nimi v ich chudobe. Don Bosco veľa nehovoril, ale konal podľa svojho.

Jedného dňa aj verný priateľ don Borel začal radiť donovi Boscovi, aby ubral z apoštolátu, venoval sa pokojne len dvadsiatim chlapcom a počkal na príhodnejšie časy, ktoré mu Boh ponúkne. Don Bosco však odpovedal, že nevie opustiť chlapcov v ich nebezpečenstve pre dušu a v ich biede. Začal tvrdiť, že ich zhromaždí v oratóriu, ktoré vtedy ešte nemal. Keď sa ho don Borel pýtal, kde je to oratórium, odpovedal: *Ja ho už vidím, vidím kostol, dom a dvor, na ktorom sa chlapci hrajú. Toto už je a ja to vidím. Kde sú všetky tie veci?* pýtal sa don Borel. Don Bosco odpovedal: *Nemôžem ešte povedať, kde sú, ale určite existujú, ja ich vidím a budeme ich mať.* Don Borel si po mnohých rokoch s dojatím spomínal na tieto svoje dialógy s donom Boscovi. Vtedy bol presvedčený, že don Bosco sa pomiatol, a plakal nad ním.

Aj iní významní kňazi mu prišli radiť, aby

zmenil svoju činnosť, ktorá má toľké ťažkosti, aby radšej kázal misie alebo išiel pomôcť nejakému farárovi či začal naplno spolupracovať s markízou Barolovovou. Presviedčali ho, že tieto ťaž-

kosti sú znakom Božej prozreteľnosti, ktorá mu naznačuje, aby zmenil štýl svojho apoštolátu a opustil mladých, ktorým sa venoval. Keď však don Bosco počul spomínať Božiu prozreteľnosť, vtedy so žiarivou tvárou povedal: *Božia prozreteľnosť, áno! Vy sa však mýlite, ja*

som veľmi ďaleko od toho, aby som opustil toto dielo sviatočného oratória. Božia prozreteľnosť mi poslala týchto chlapcov a ja neodmietnem ani jedného, to si uvedomte... Mám nezlomnú istotu, že Prozreteľnosť mi dá všetko potrebné pre nich... Aj prostriedky sú už pripravené, a keďže mi nikto nechce dať do prenájmu nejaký priestor, s pomocou najsvätejšej Panny si dajaký postavím. Budeme mať veľké budovy a v nich školy, izby pre ubytovanie chlapcov a prijmem do nich všetkých, koľkí prídu, a budeme mať aj krásny kostol, klerikov, katechistov, asistentov, učiteľov remesiel, kvalitných učiteľov a mnoho kňazov, ktorí budú mladých poučovať, a ak u nich nájdú semienko duchovného povolania, budú sa im osobitne venovať.

Potom dostal otázku, aké rúcho budú mať jeho zasvätení. Don Bosco odpovedal: *Moji zasvätení kňazi budú mať ako rúcho čnosti... budú mať vyhrnuté rukávy.* Mnohí sa na tom zasmiali, ale don Bosco povedal: *Povedal som niečo smiešne? Nie je takéto rúcho znakom chudoby? A môže nejaká reholná spoločnosť obstáť, keď nebude chudobná?* Jeho návštevníci povedali: *Rozumieme, don Bosco, rozumieme,* a odoberali

sa preč. Keď vyšli von, začali si hovoriť: *Úbohý don Bosco, naozaj sa pomiatol.*

Čas ukázal, kto mal pravdu. Ale môžeme si domyslieť, že cena snov bola vysoká.

Stretne sa Slováč, Afričan a Aziat

Čaro saleziánskeho misijného dobrovoľníctva

Autor: Petronela Hnatová

Foto: Laura Belušková, Veronika Maďarová

Mnohí by očakávali, ako bude tento vtip pokračovať, ale toto je program saleziánskeho misijného dobrovoľníctva, ktoré bolo, je a veríme, že naďalej bude obohatením pre mnohých našich mladých. Ako také dobrovoľníctvo vyzerá?

● Beluškovci – spolupracovníci Beluškovci pri návšteve dcéry na jej ročnej misii

Súčasťou afrických provincií býva pestré národnostné zloženie saleziánskych komunít. Bratia z Indie aj východoázijských krajín sa dávajú do služby deťom a mladým na najchudobnejšom kontinente. Keď sa k nim pridajú zástupcovia kultúrne bohatých afrických krajín spolu s našimi dobrovoľníkmi z malého Slovenska, čas strávený na misii môže byť veľkou lekciami pre všetkých z nich. „Domov tvoria ľudia. Odkedy sme prišli do Don Bosco Seminary, cítim sa tu ako doma. Áno, spočiatku pomohlo prostredie, záhradka, domáce zvieratá a les nad domom. Lenže nebyť našej komunitnej rodiny, ktorá nás s láskou prijala, by to tak nebolo. Viem, že sme jedny z tých, ktoré majú veľké šťastie a často za to Bohu ďakujem,“ píše sa v zápiskoch bývalej dobrovoľníčky Peti. Spolu so svojimi spolupodvoľníčkami strávila rok v Tanzánii, v komunite, kde stretli miestnych saleziánov, ale aj bratov z Vietnamu, Kene či Ghany. **Nebolo to len o stretnutí, ale**

o spolupráci. Hlavnou činnosťou misijných dobrovoľníkov je saleziánska prítomnosť pri mladých v ich bežných činnostiach. Veľakrát sú dobrovoľníci zapojení do vyučovania, chystajú voľnočasové i duchovné aktivity, zapájajú sa do športov a práce s deťmi a v tom všetkom sa snažia na-

Táto skúsenosť dáva mladým priestor na seberealizáciu, ale aj na spoznávanie svojich darov a talentov v cudzom prostredí.

sledovať príklad dona Bosca. Po návrate sa so svojou skúsenosťou stávajú jedinečnými sprostredkovateľmi života v rozvojových krajinách. Počas svojej ročnej misie sú mladí spro-

stredkovateľmi skúseností pre svojich najbližších. A to cítiť... Tým odvážnejším sa podarí vycestovať a navštíviť miesto, ktoré je pre ich blízkeho druhým domovom. Takto pred rokom prišli za

● Maďarovci – dobrovoľníčka Veronika so súrodencami a adoptívnym bratom z centra Bosco Boys

dobrovoľníčkou Laurou jej rodičia: „Veľmi ma potešilo, že som im mohla ukázať naživo všetko to, čo som im dovtedy len opisovala. **Mohli vidieť, čo som robila, ako chlapci tancujú na omši, mohli reálne ochutnať africké jedlá a zažiť tanzánsku dobrosrdečnosť na vlastnej koži.**“ Podobnú návštevu sa tento rok podarilo zrealizovať súrodencom dobrovoľníčky Veroniky. Viac o tom sa dočítate v blogu *Keňa očami mojej sestry* na stránke www.saleziani.sk/smd.

Blahoslavený Titus *medzi nami*

Text a foto: Michal Titus Radošínský

Mnohých ctiteľov blahoslaveného Titusa Zemana, ktorí ho túžia bližšie spoznať a stretnúť sa s ním, privedú kroky do jeho rodiska, do Bratislavy-Vajnôr, kde je vo farskom kostole Sedembolestnej Panny Márie uložený jeho hlavný relikviár.

V tomto kostole vykonal svoju prvú službu Pánovi ako miništrant a odsľúžil mu aj svoju poslednú svätú omšu ako kňaz. Na námestí pred hlavným vchodom do kostola stojí socha Titusa Zemana inšpirovaná mojím osobným poznaním, ako aj poznaním jeho odchovcov a ľudí, ktorí ho poznali. Po oboznámení sa s osobou Titusa Zemana ju s citom vytvoril akademický sochár Peter Švaral.

Tí, ktorí ho poznali, spomínajú na jeho láskavý pohľad plný pochopenia s náznakom úsmevu, na jeho priateľský prístup a ochotu pomôcť a povzbudiť, ale niekedy aj na jeho karhajúci hlas so smutnými očami pri ich neprístojnostiach.

Takto som poznal aj ja môjho ujčeka a birmovného otca Titusa Zemana vo väzení a neskôr po prepustení na slobode. To bolo hlavným dôvodom môjho zánietenia za jeho beatifikáciu a túžby priblížiť čo možno najviac, ako je možné, jeho život ľuďom, lebo v čase „normalizácie“ sa v jeho osobe naplnilo porekadlo: „Zíde z očí, zíde z mysle.“

To ma privedlo aj k myšlienke sprítomniť ho vizuálne sochou prezentujúcou jeho osobu ako takú. Umiestnenie jeho sochy v Bratislave-Vajnoroch je s ním úzko späté, lebo tu mal 8. augusta 1940 svoju prímichnú svätú omšu. Stvárňuje ho vo veku 35 až 40 rokov v čase jeho obety za duchovné povolania. Má oblečenú reverendu ako symbol poukazujúci na jeho duchovné povolanie saleziána kňaza. Jeho bezhraničnú lásku k blízkym prezentuje jeho srdce na dlani. Ponúka ho všetkým, čo ho prišli navštíviť a chcú s ním rozjímať o Božom slove, ktoré šíril na tomto svete a pre ktoré sa obetoval. Ruženec prevesený cez pravú ruku ho pripomína ako kňaza modlitby, a tak ho aj nazývali jeho pamätníci. Ruženec, breviár a modlitba ho sprevádzali počas celého života. Pútnická palica vypovedá o jeho nezlomnom úsilí zachrániť

duchovné povolania. Ako dobrý pastier ich ilegálne odvádzal do zahraničia počas hrôzovlády komunistického režimu v päťdesiatych rokoch, čo ho privedlo až pod šibenicu a napokon do väzenia. Trinásť rokov strávených v najhorších väzniciach vtedajšieho Československa približujú čísla na spodnom leme reverendy, ktorými bol postupne označený v jednotlivých väzeniach v Ilave, Mírove, Jáchymove, Bratislave, Leopoldove a nakoniec vo Valdiciach. Kameň použitý na obklad podstavca trblietaním malých kryštálov pri dopade slnka naň poukazuje na neľudské pomery vo väznici v Jáchymove v tábore „L“, kde rádioaktívny prach zaplňajúci pracovisko pri drvení rádioaktívnej uránovej rudy blahoslavenému Titusovi pokrýval telo a pri dýchaní vnikal do pľúc.

Dátumy pod menom vypovedajú o tom, že zomrel pomerne mladý, a to vo veku 54 rokov a 4 dni, ale napriek tomu bol jeho život veľmi plodný. Zanechal po sebe veľa duchovných potomkov v duchovných povolaniach zachránených pre Cirkev a veriacich, čím sa naplnili jeho slová: „Aj keby som stratil svoj život, nebolo by to márne, ak by sa aspoň jeden z tých, ktorým som pomohol, stal kňazom namiesto mňa.“

Zrno zahynulo, ale prinieslo hojnú úrodu. Môžeme smelo povedať, že ak by po každom kňazovi na Slovensku ostalo také hojné duchovné potomstvo ako po blahoslavenom Titusovi, neznamenalo by to ich ubúdanie, ale mohutnenie kňazských radov.

Dosah obetavého života Titusa Zemana dokonca presahuje aj Katolícku cirkev. Dokumentuje to skutočnosť, že zoskupenia politických väzňov na Slovensku pozostávajúce z členov rôzneho vierovyznania ho majú v hlbokéj úcte a prejavujú túžbu, aby sa stal ich patrónom.

Blahoslavený Titus, mučeník za duchovné povolania, oroduj za nás!

Pred príchodom do Šaštína najprv kňazská vysviacka

Spracoval: rhsdb

Foto: archív SDB

Čo sa dialo v posledných mesiacoch pred príchodom saleziánov do Šaštína? V máji 1924 sa na Slovensku zastavil generálny katechéta saleziánskej rehole don Pietro Tirone a popozeral si možné miesta pre prvý saleziánsky dom.

Podobnú prieskumnú cestu absolvoval z poverenia hlavného predstaveného aj don Viliam Vagač a v Šaštíne slúžil v deň sviatku Pomocnice kresťanov 24. mája svätú omšu. V tú jar 1924 predstavení rehole rozhodli: prvý dom saleziánov v Československu otvoria v Šaštíne.

Končil sa školský rok 1923/1924. V Perose Argentine blízko Turína to bol už tretí slovenský školský rok. Spolu 60 slovenských a niekoľkí českí chlapci sa tam pripravovali na saleziánsky život. Malá skupina bola ešte aj v Ríme a tretia – 29 študentov – zasa vo Foglizzo Canavese, kde sa o nich staral klerik Jozef Bokor. Títo chlapci popri štúdiu a radosť, že sa otvorí prvý dom v rodnej vlasti, sa tešili ešte z jednej veľkej udalosti. V Bazilike Márie Pomocnice v Turíne bol 20. júla 1924 vysvätený za kňaza „ich“ don Jozef Bokor. V tento slávnostný deň mal novokňaz okolo seba slovenských novicov a chovancov z Foglizza Canavese. Prišli v sviatoč-

ných oblekoch, košeliach, kravatách a novici v reverendách. Na fotografii chlapci kľacia na kúsku látky, aby si nezašpinili sviatočné nohavice. Odfotení sú pred súsoším dona Bosca, ktoré stojí v Turíne na námestí pred bazilikou na Valdoccu.

Kto bol novokňaz don Jozef Bokor

V dedinke Trakovice, asi 10 km od Trnavy, sa narodil 22. februára 1897 ako druhý z deviatich detí. Už v ľudovej škole prejavil náklonnosť k duchovným veciam, bol horlivý miništrant. V septembri 1910 – mal 13 rokov – odišiel s ďalšími dvoma Slovákmi k saleziánom do Cavaglia na severe Talianska, kde prijímali záujemcov z iných národov. Tam začal študovať, aby o pár rokov, v roku 1914, vstúpil do noviciátu v slovinskom Veržeji a 22. septembra 1915 zložil prvé sľuby. V štúdiách filozofie pokračoval v uhorskom Szentkereszte, kde mali saleziáni ústav. Tam si vykonal aj dvojročnú pedagogickú prax, rok bol ešte potom aj v poľskom Osvienčime ako asistent hudobník. Ďalší rok naspäť v Szentkereszte vyučoval mladších klerikov a následne rok pôsobil vo Viedni. V roku 1922 prišiel medzi slovenských chlapcov do Perosy Argentiny a zároveň pokračoval v štúdiu teológie. A v septembri 1923 ho predstavení – pre nedostatok priestorov v Perose – presunuli s časťou slovenských študentov do Foglizza Canavese. Dokončil si teológiu, vyučoval chlapcov a vovádzal ich do duchovného života. Tak sa priblížil slávny deň kňazstva. Jeden z chovancov takto spomína: „Bola nedeľa 20. júla 1924, keď si náš malý Slovákik ľahol spolu s mnohými ďalšími svätencami na podlahu Baziliky Panny Márie Pomocnice v Turíne, aby pokorne pred Pánom prijali neoceniteľný dar kňazstva. Ďaleko od rodičov a príbuzných si mal živšie uvedomiť, že odtiaľ už patrí predovšetkým Bohu ako nástroj jeho moci, milosrdenstva a dobroty. Sacerdos in aeternum!... Tak dajako sme sa modlili aj my, slovenskí a českí aspiranti, za nášho novokňaza Jozefa Bokora.“

Primície v Trakoviciach

Prvú omšu slúžil don Bokor späť v komunite vo Foglizze. Po pár dňoch potom odišiel do Perosy Argentiny, aby aj tam udelil novokňazské požehnanie – chlapcom i spolubratom.

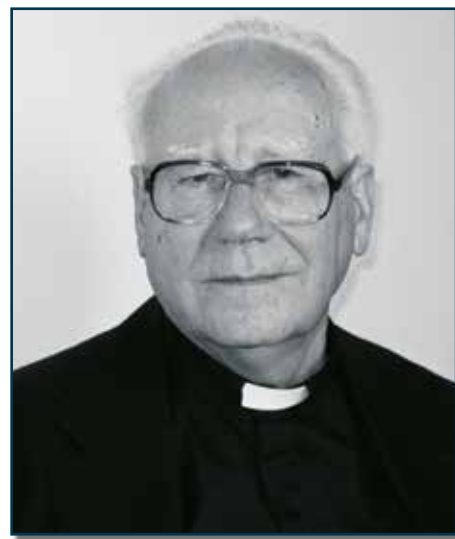
V spomienkach dona Viliama Vagača z tých mesiacov sa dozvedáme i ďalšie podrobnosti. Rozhodnutie o Šaštíne už padlo, saleziáni tam prevezmú aj faru. „V Turíne hlavní predstavení odovzdali mne a donovi Bokorovi odporúčajúce listiny pre p. biskupa Dr. Jantauscha na vymenovanie nás dvoch na šaštínsku faru... Koncom augusta prišiel som s donom Bokorom na Slovensko. Prvé bolo ísť sa predstaviť p. biskupovi Dr. Jantauschovi do Trnavy. Milo nás uvítal, ale zdal sa byť trochu prevrapený. Ak sa nemýlim, tiež poznamenal: „A čo, už ste aj prišli?“, Excelencia, my ideme najprv si odbaviť primície nášho novokňaza dona Jozefa Bokora do Trakovíc, potom sa vrátíme.“

„No výborne, tak len idte, potom sa hláste u mňa.“ Don Vagač je tu trochu nepresný, lebo vieme, že primície boli v Trakoviciach v nedeľu 3. augusta 1924. Don Vagač tam kázal „pred kostolom na námestí v prítomnosti veľkého návalu veriacich z celého okolia i zďaleka“.

Popri slávnosti primícií však don Vagač a don Bokor mysleli najmä na Šaštín. Veci sa jemne komplikovali. Na stretnutí s nimi v Trnave biskup Jantausch konštatuje: „Treba však vedieť, že patrónom šaštínského dekanátu je ministerstvo zemédelstva, vlastne má tu veľké slovo Lesná správa štátnych veľkostatkov v Šaštíne. Táto môže robiť ťažkosti pri vašom vymenovaní na faru.“ Ak myslí Vaša Osvietenosť, že by neboli vítaní saleziáni v Šaštíne, či už zo strany kléru a či zo strany patronátu, tak sa vrátíme my dvaja do Talianska a zadržíme tam aj chovancov dotiaľ, dokiaľ nebudú prajnejšie možnosti k založeniu I. saleziánskeho ústavu v republike.“ To už nie, pán brat, odpovedal p. biskup, „vás už nepustíme späť. Idte obaja k môjmu tajomníkovi do kancelá-

rie, nech vám vystaví vymenovanie za administrátora na šaštínsku faru a tohto pána tu zas za vášho kaplána.“ A už aj telefonoval direktorovi do pracovne.“

Tak vznikol dekrét, ktorým trnavský apoštolský administrátor biskup Pavol Jantausch rozhodol o zverení fary v Šaštíne saleziánom Vagačovi a Bokorovi. Tiež súhlasil, predbežne, s kánonickým otvorením saleziánskeho domu. Dekrét v latinčine nesie dátum 27. augusta 1924. „Rozlúčiac sa s p. biskupom Dr. Jantauschom s čo najvrelším objatím, spre-vádzaní jeho biskupským požehnaním, radostne ponáhľali sme sa na vlak do Burského Sv. Mikuláša k p. dekanovi Nečesáľkovi. On nás mal odprevadiť do Šaštína.“

NARODILI SA PRED 100 ROKMI

Don Miroslav Kysela sa narodil 20. mája 1924 v Žiline. Tam ako chlapec pri otvorení saleziánskeho domu v roku 1938 zatúžil po povolání. Za kňaza bol vysvätený tajne v komunizme v roku 1951 v Rožňave. Od roku 1954 pracoval ako stavebný inžinier a tajne sa stretával s vysokoškólakmi, ktorým zasieval zrno viery a lásky k Bohu. Neskôr mu predstavení zverili formáciu mladých spolubratov, bol aj v provinciálnej rade, aj ako provinciálny vikár. Od roku 1993 viedol stavbu strediska v Bratislave na Mamateyovej. V tamojšej komunite žil aj posledné roky života. V roku 2002 bol vyhlásený za osobnosť Petřalky. Zomrel 14. mája 2005, mal 81 rokov.

Carlo Braga

**salezián kňaz, misionár,
Boží služobník**

Spracoval: Ondrej Miliczki SDB

Foto: archív

NAŠIEL SVOJ DOMOV V SALEZIÁNSKEJ RODINE

Carlo sa narodil v roku 1889. Detstvo a ranú pubertu prežil v Tirane, malom talianskom mestečku v Lombardskom kraji. Druhý syn z druhého manželstva (jeho starší brat, tiež Carlo, zomrel ešte ako maličký) stratil svojich blízkych, keď bol ešte dieťa. Jeho otec Domenico Braga emigroval do Argentíny, keď mal len dva roky, a už sa nikdy nevrátil. Matka Maddalena Mazza zomrela po dlhej chorobe, keď mal Carlino iba šesť rokov. Za týchto okolností našiel Carlino v Tirane prozreteľnosťnú náhradu: dcéry Márie Pomocnice, ktoré ho sprevádzali od škôlky až po skončenie základnej školy. Práve tu stretol ženu, ktorú neskôr definoval ako „svoju druhú matku“, sestru Giudittu Torelli. Neskôr to boli saleziáni dona Bosca, ktorí ho prijali do svojho Kolégia svätého Rocha v Sondriu. Táto prvá skúsenosť saleziánskej láskavosti bola pre Carla zásadná. Počas pobytu u saleziánov v Sondriu mu Prozreteľnosť ponúkla mimoriadnu príležitosť stretnúť sa s nástupcom svätého Jána Bosca blahoslaveným Michalom Ruom. Carla, ktorý vynikal nábožnosťou, nevinnosťou života a taktnosťou, vybrali za malého tajomníka hlavného predstaveného pri jeho návšteve. Na konci tohto nezabudnuteľného zážitku mu don Rua povedal: „Vždy budeme priateľmi“

(27. júna 1904). Takto sa začalo jeho saleziánske povolanie.

V auguste 1904 bol poslaný do noviciátu vo Foglize. Toto umiestnenie po-

1906. Prvé saleziánske skúsenosti zbieral v Trino Vercellese (1908 – 1911), kde zložil doživotnú profesiu (1909) a študoval aj na univerzite (1911). Počas

Don Braga medzi čínskymi mladými

važoval za prozreteľnosťné, pretože mu umožnilo mať priamy kontakt s koreňmi saleziánskej charizmy na Valdoccu. Mladému Carlovi však nebolo hneď umožnené zložiť prvú rehoľnú profesiu, ale bol poslaný do druhého noviciátu vo Valsalice, kde pokračoval v štúdiu. Napokon svoju prvú profesiu zložil 30. júla

štúdia teológie (1911 – 1914) sa staral aj o Oratórium svätého Alojza (1912), kde bol predstaveným komunity ctihodný Vincenzo Cimatti. Napriek istému zdržaniu bol napokon 11. apríla 1914 vysvätený za kňaza.

V ZÁKOPOCH

Takmer rok po vysviacke, v máji 1915, don Carlo narukoval do talianskej armády, kde zažil útrapy vojny. V armáde zostal do apríla 1919. Počas vojny sa stretol s niekoľkými saleziánmi vrátane kapitána dona Renata Ziggiothiho, ktorý sa stal piatym nástupcom dona Bosca. Práve v tejto chvíli mu napadlo stať sa misionárom. Zasiahnutý ťažkou chorobou sa rozhodol, že ak ho Mária Pomocnica uzdraví, pôjde do misií. V novembri 1918 dostal z Turína pozvanie zúčastniť sa na druhej misijnej výprave do Číny, kde nahradil spolubrata, ktorého matka nesúhlasila s odchodom svojho syna do misií a ktorý potom počas vojny zomrel. Misionársky kríž dostal v apríli 1919 od hlavného predstaveného dona Paola Alberu na Valdoccu spolu s ďalšími ôsmimi saleziánmi, ktorí tak ako on skončili vojenskú službu. Potom s určitými ďalšími oneskoreniami opustil Taliansko 23. augusta. Do Číny pricestoval 29. septembra 1919.

V ČÍNE

Don Carlo Braga prežil prvé obdobie svojho misionárskeho života po boku biskupa a prvého saleziánskeho mučeníka svätého Alojza Versigliu. V období 1919 – 1924 bol predstaveným Sirotinca svätého Jozefa v Ho Sai; v rokoch 1925 až 1929 bol riaditeľom Don Bosco College v Shiu Chow. V roku 1930 bol v Turíne ako delegát generálnej kapituly, keď 25. februára prišla správa o mučeníckej smrti Monsignora Versigliu a dona Caravaria. Po vymenovaní predstaveného misie dona Ignazia Canazeia za biskupa v Shiu Chow namiesto zosnulého Monsignora Luigiho Versigliu bol menovaný za provinciála. Dvadsaťdva rokov (1930 – 1952) viedol don Braga čínskych saleziánov po neľahkej ceste.

Ako misionár v Číne sa ocitol uprostred občianskej vojny medzi komunistami a republikánmi (1927 – 1937). Musel byť svedkom zničenia mnohých diel namáhavo postavených saleziánmi a skazy krajiny počas čínsko-japonského konfliktu (1937 – 1945). Napriek ťažkostiam pri vykonávaní svojho mandátu v severnej oblasti Číny otvoril v roku 1941 päť nových domov. Nasledovalo krátke obdobie relatívneho pokoja (1945 – 1949), ktoré bolo v skutočnosti predohrou konfiškácie všetkých saleziánskych

● Svätý Alojz Versiglia strihá dona Carla Bragu

diel na pevnine komunistickou vládou, ako aj uväznenia čínskych saleziánov a spolubratov, ktorým sa nepodarilo utiecť do Hongkongu, Macaa a Taiwanu. Po celé tie roky mal don Braga zodpovednosť za to, aby urobil všetko, čo bolo v jeho silách pre udržanie saleziánskej prítomnosti v Číne a aby v rámci svojich možností zamedzil strate a rozptýleniu spolubratov spôsobovaných čínskou krízou. Napriek tomu boli mnohí saleziáni zatknutí a internovaní v koncentračných táborech.

NA FILIPÍNACH

V roku 1952/1953 mu bola po dlhom mandáte predstaveného v Číne dopriata prestávka, keď bol vyslaný na Filipíny za riaditeľa saleziánskej technickej školy Victorias (Negros Occidental), ktorá bola práve založená. Toto obdobie on sám považoval za „mučenícky rok“ pre náročnosť jazyka, ktorý neovládal, a pre novú situáciu, ktorej musel čeliť. Je potrebné pripomenúť, že práve v čase, keď bol don Braga ešte čínskym provinciálom, sa na pozvanie amerického vojenského kaplána Jamesa Wilsona, ktorý slúžil na americkej základni v Tarlacu, uskutočnili opatrenia na príchod saleziánov do Ossorios of Victorias na Filipínach. V roku 1955 bol don Braga vymenovaný za delegáta inšpektora Číny pre Filipíny. O tri roky neskôr (1958) pri oddelení Filipín ako samostatnej vizitatórie bol vymenovaný za jej vizitátora. V roku 1963 bol don Braga uvoľnený z úradu predstaveného, ktorý zastával takmer tridsať rokov (1930 – 1963), a bol poverený úlohou spovedníka a duchovného vodcu saleziánov a ašpirantov na saleziánsky život. Filipíny sa donovi Bragovi javili ako

krajina s malým počtom povolaní a veľkým záujmom o ekonomický pokrok. Preto považoval nárast povolaní a vznik technických škôl za úspech. Niekoľko rokov pred jeho smrťou už bolo dvadsaťosem filipínskych saleziánov a v kolégiu Pampangy prítomných asi šesťdesiatšesť ašpirantov. Počas 65 rokov svojej rehoľnej profesie a 57 rokov kňazstva bol don Braga 14 rokov direktorom, 23 rokov provinciálom a 5 vizitátorom. Zomrel skoro ráno 3. januára 1971 v Kolégiu dona Bosca v San Fernando v Pampangi.

MIVA Slovensko chce opäť pomôcť saleziánom v Azerbajdžane

Autor: Barbora Molnárová – koordinátorka projektov MIVA Slovensko

Foto: SDB Azerbajdžan

„To najlepšie, čo môžeme urobiť na svete, je robiť dobro, byť veselý a nechať čvirikať vrabcov.“ (don Bosco)

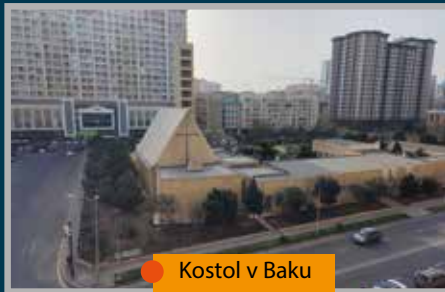
... tak sme si nechali jedno dopoludnie vrabcov za oknom čvirikať a ja som sa započúvala do rozprávania dvoch veselých saleziánov o tom, aký je Boh dobrý

(slovenskú organizáciu pomáhajúcu misionárom so zabezpečovaním dopravných prostriedkov) o pomoc na získanie 7-miestneho Fiat Doblo. Auto

sa voda prečerpáva a používa na hygienu a umývanie riadu. Pitnú vodu kupujeme v 20-litrových kanistroch v obchodoch alebo cestujeme na miesta, kde

Cestou na chatu

Kostol v Baku

Na cestách

a ako napreduje ich misia v Azerbajdžane, kde saleziáni pôsobia od roku 2000. O katolíckej misii v post-sovietsko-islamskom Azerbajdžane ste isto už počuli alebo čítali. V krajine žije 10 miliónov obyvateľov a katolícke farnosti sú len na dvoch miestach. Jednou je práve farnosť s Kostolom Nepoškvrneného počatia Panny Márie v Baku. Farnosť vznikla kvôli katolíkom prichádzajúcim do Azerbajdžanu za prácou. Sú to ľudia z celého sveta, hlavne z Filipín, Pakistanu, Indie, Srí Lanky, Afriky a Európy, ktorí pracujú v naftovom priemysle alebo ako pomocnice v domácnostiach. Sväté omše slúžia v angličtine, ruštine a azerbajdžančine. Ľudia sa zaujímajú o otázky viery a radi sa so saleziánmi rozprávajú.

„Nohami kráčajte po zemi, ale srdcom buďte v nebi“ (don Bosco)

Tak aj Saleziáni dona Bosca jazdia po Azerbajdžane a na pastoračnú činnosť nevyhnutne potrebujú autá, no tie, ktoré užívajú, sú už veľmi opotrebované. Preto požiadali **MIVA Slovensko**

používajú na presuny medzi kostolom, oratóriom a chatou, kde mávajú duchovné obnovy a tábory pre mladých a mohli by previezť aj viac ľudí naraz. V komunite je sedem bratov saleziánov (šesť Slovákov a jeden Ind).

Aj po vodu treba ísť autami

Zaujímavé je, že v Azerbajdžane je pitná voda niekedy vzácnejšia ako ropa. Vodu dokonca aj v niektorých mestských častiach hlavného mesta v potrubí zo sovietskej éry počas dňa vypínajú, pretože potrubie je v zlom stave. Ani riek a vodných zdrojov nie je veľa. Preto sa používajú nádrže na vodu, ktoré sa naplnia úžitkovou vodou a tá sa postupne používa – ventily mesto ráno a večer na krátky čas otvorí, nádrže sa naplnia a potom ich zatvorí. Pitná voda sa však musí kupovať. Viete si však predstaviť organizovať tábor pre 40 detí v lete bez vody? S údivom som počúvala, ako musia byť bratia saleziáni zorganizovaní: „Pri chate máme v zemi nádrž na vodu, kam dováža 10-tonová cisterna vodu na 2 – 3 dni. Niekoľkokrát za týždeň

sa voda môže načerpať. To musíme robiť výjazdy aj každý druhý deň a naplniť 8 až 10 kanistrov. Bez auta to jednoducho nejde,“ hovorí brat Radoslav. (Za rozhovor ďakujem donovi Martinovi Bonkálovi a bratovi Radoslavovi Schudichovi.)

V najbližších dňoch (22. 7 – 28. 7. 2024) budeme na Slovensku sláviť **Národný týždeň svätého Krištofa**, ktorý je patrónom pútnikov a misionárov. Pomôžte nám aj pri tejto príležitosti vyzbierať financie na zakúpenie 7-miestneho automobilu **FIAT DOBLO** pre slovenských saleziánov v Azerbajdžane.

MIVA Slovensko je humanitárna organizácia Katolíckej cirkvi. Podporuje dopravu misionárov. Najčastejšie zabezpečuje autá, bicykle, motocykle a sanitky. Prispieť môžete priamo na účet: SK72 0900 0000 0052 0028 2391 VS: 1117

Viac informácií o projekte nájdete na www.mivaslovensko.sk.

Domy Slovenskej saleziánskej provincie

1924 – 2024

Zoznam domov, v ktorých saleziáni oficiálne pôsobili. Uvedený rok predstavuje dátum, kedy bol dom oficiálne kánonicky zriadený.

Autor: Jozef Kupka SDB

Foto: archív

Domy stále aktívne

Aldan 1992
Baku 2001
Banská Bystrica 1990
Bardejov 1990
Bratislava-Mamateyova 1996
Bratislava-Miletičova 1933
Bratislava-Trnávka 1937
Dubnica nad Váhom 1990
Hody 1947
Humenné 1990
Jakutsk 1994
Košice-Kalvária 1990
Košice-Luník IX 2008
Košice-Tri hôrky 2009
Michalovce 1940
Námestovo 2000
Nová Dubnica 1991
Partizánske 2002
Poprad 1990

Prešov 1990
Rožňava 1990
Trnava-Kopánka 1941
Veľký Biel 2008
Žilina 1937

Domy, ktoré saleziáni už opustili

Šaštín 8. 9. 1924 – 2017
Vráble 1927 – 1929
Svätý Beňadik 1929 – 1997
Trnava, Ul. Jána Hollého 1936 – 1949
Topoľčany 1942 – 1950
Nitra 1942 – 1950
Komárno 1945 – 1950
Svätý Kríž nad Hronom 1946 – 1950
Levoča 1982 – 1992
Bratislava-Daliborovo námestie 1990 – 2012
Bratislava-Dúbravka 2000 – 2008
Sabinov 2006 – 2020

● Svätý Beňadik

Každý druhý mesiac

**DON BOSCO
U TEBA DOMA**

Časopis Don Bosco dnes zasielame bezplatne na požiadanie.

Už od roku 1877 je to dar dona Bosca všetkým priateľom a dobrodincom saleziánskeho diela. Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchranu a výchovy mladých doma i v misiách.

O časopis možno požiadať na webstránke www.donboscodnes.sk alebo na tel. čísle 0903 290 650.

Požiadanim o časopis vyjadrujete súhlas so spracovaním vašich osobných údajov pre potreby zasielania časopisu na vašu adresu.

Rozšírte rodinu dona Bosca. Za všetkých dobrodincom slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Vo Vydavateľstve DON BOSCO tvoríme aj pre deti

Text: Vydavateľstvo DON BOSCO

V rámci svojho saleziánskeho poslania už roky prinášame kvalitné publikácie mladým, dospelým aj deťom. Pri každej z nich myslíme nielen na kvalitný obsah a spracovanie, ale aj na to, aby sa páčila – zvlášť detskému čitateľovi. Pri tvorbe sa zameriavame na príťažlivé ilustrácie a pochopiteľný obsah, ktorý u detí rozvíja tvorivosť, hravosť, diskusiu či chuť zapojiť sa, alebo spraviť niečo pre svoju rodinu, kamarátov, farnosť či školu. Jednoducho, túžime inšpirovať deti k dobru.

Aj preto vydávame už 35. ročník časopisu Rebrík (www.rebrik.sk). Bude sa venovať storočnému pôsobeniu saleziánov na Slovensku, vyberie sa za túžbami a snami detí, nakukne do tajomstva farieb,

bude zisťovať, čo vidíme očami a čo srdcom, ukáže čitateľom, ako rozumne hospodáriť či

objavovať život pod lupou. Nebudú chýbať stránky

zamerané na podčiarknutie učiva náboženstva tak, aby v deťoch

rozvíjalo schopnosť náboženského dialógu a úsudku. Tieto strany pripravíme na základe nového kurikula rímskokatolíckeho náboženstva/

náboženskej výchovy.

Poznáte naše detské knižné tituly, ktoré sme museli viackrát dotlačiť?

Vyhľadávané „ferrerovky“ – Desatoro, Otče náš, Rozprávaj mi o Eucharistii, Zdrava's, Mária –, Malý tučniak, Po celý rok s Bohom či JA SOM?

Rovnako obľúbenou sa isto stane aj naša horúca novinka s názvom NOE A ZVIERATKÁ. Čosi vám o nej prezradíme... Alebo z nej čosi vyberieme a predstaví sa sama: „Keď otvoríš túto knižku, nájdeš tam hneď malú myšku, leňochoda, vorvaňa. Objav tam aj Božiu lásku, v každej stránke tíško čaká schovaná.“

Vydavateľstvo DON BOSCO je súčasťou saleziánskeho diela s osobitným poslaním šíriť evanjeliové hodnoty a dobro v podobe kvalitných a hodnotných kníh.

Knihy si môžete objednať cez náš e-shop www.donbosco.sk, s výberom aj objednávkou vám radi pomôžeme na adrese objednavky@donbosco.sk a tiež telefonicky na číslach 0903/962 029 a 0911/175 725.

